

Home>Family matters & inheritance>Property in marriage & civil partnerships>Matrimonial property regimes

Majetkové poměry v manželství

Vnitrostátní pravidla upravující rozdělení majetku mezinárodních párů v případech rozvodu, rozluky nebo úmrtí

Občané Evropské unie se stále častěji stěhují za hranice svého státu a studují, pracují nebo zakládají rodiny v jiné zemi EU. To s sebou nese rostoucí počet mezinárodních párů v manželství nebo v registrovaném partnerství.

Mezinárodní páry jsou páry tvořené osobami s různou státní příslušností, které žijí v jiné zemi EU, než ze které pocházejí, nebo vlastní majetek v různých zemích. Mezinárodní páry – ať už jde o manžele nebo registrované partnery – potřebují svůj majetek spravovat a zejména řešit jeho rozdělení v případě rozvodu/rozluky nebo úmrtí jednoho z nich.

V těchto situacích mezinárodním párům pomáhají pravidla EU. Tato pravidla platí v 18 zemích EU: ve Švédsku, Belgii, Řecku, Chorvatsku, Slovinsku, Španělsku, Francii, Portugalsku, Itálii, na Maltě, v Lucembursku, Německu, České republice, Nizozemsku, Rakousku, Bulharsku, Finsku a na Kypru. Pravidla určují, ve které zemi EU by se měli mezinárodní páry obrátit na soud v záležitostech týkajících se jejich majetku, a určují rozhodné právo pro řešení těchto záležitostí. Pravidla rovněž zjednodušují způsob uznávání a vymáhání soudních rozhodnutí nebo notářských listin z jedné země EU v jiné zemi EU.

Chcete-li získat podrobné informace týkající se některé země, zvolte si její vlajčku.

Potřebujete-li další informace, obraťte se prosím na orgány nebo právníka v dané zemi EU.

Informace lze rovněž získat na internetových stránkách <http://www.coupleseurope.eu/cs/home> Rady notářů Evropské unie.

Poslední aktualizace: 30/05/2023

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

Majetkové poměry v manželství - Česko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Ano.

Dle české právní úpravy je to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, součástí společného jmění manželů. Společné jmění manželů podléhá zákonnému režimu, smluvnému režimu nebo režimu založenému rozhodnutím soudu.

V zákonném režimu je součástí společného jmění to, čeho nabyl jeden z manželů nebo čeho nabyl oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co

- slouží osobní potřebě jednoho z manželů,
- nabyl darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže darce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,
- nabyl jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech,
- nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví,
- nabyl jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.

Součástí společného jmění v zákonném režimu je zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.

Součástí společného jmění v zákonném režimu jsou dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Snoubenci a manželé si mohou sjednat tzv. smluvný majetkový režim odlišný od zákonného režimu. Smluvný režim může spočívat v režimu oddělených jmění, v režimu vyhrazení vznik společného jmění ke dni zániku manželství, jakož i v režimu rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění v zákonném režimu. Smlouva může obsahovat jakékoli ujednání a týkat se jakékoli věci, ledaže to zákon zakazuje. Smlouva se může týkat zejména rozsahu, obsahu, doby vzniku zákonného nebo jiného režimu společného jmění, jednotlivých věcí i jejich souborů. Smlouvou lze změnit zařazení budoucích součástí jmění rozdílné od zákonného režimu. Smlouvou lze rovněž uspořádat majetkové poměry pro případ zániku manželství.

Smlouva o manželském majetkovém režimu vyžaduje formu veřejné listiny (tj. notářského zápisu).

Smlouva snoubenců o manželském majetkovém režimu nabývá účinnosti uzavřením manželství.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Smlouva může obsahovat jakékoli ujednání a týkat se jakékoli věci, ledaže to zákon zakazuje.

Smlouvou nelze vyloučit ani změnit ustanovení o obvyklém vybavení rodinné domácnosti, ledaže jeden z manželů opustil trvale domácnost a odmítá se vrátit. Smlouva nesmí svými důsledky vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu. Smlouva se nesmí svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila. Tato smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Společné jmění manželů zaniká zánikem manželství, přičemž manželství zaniká smrtí jednoho z manželů, prohlášením jednoho z manželů za mrtvého a rozvodem. Zaniklo-li společné jmění manželů, provede se jeho vypořádání.

Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné, považuje se za neuzavřené. O majetkových povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, platí ustanovení o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu obdobně.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Společné jmění manželů zaniká a následuje jeho vypořádání. Manžel je zákonným dědicem zůstavitele v první a druhé třídě.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Soud.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Ze společného jmění manželů je v zákonném režimu vyloučeno mimo jiné to, co nabyl jeden z manželů před vznikem manželství. Součástí společného jmění jsou dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

V záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého. Odmítá-li manžel dát souhlas bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, či není-li schopen vůli projevit, může druhý manžel navrhnout, aby souhlas manžela nahradil soud.

Jedná-li právně manžel bez souhlasu druhého manžela v případě, kdy souhlasu bylo zapotřebí, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání. Má-li být součástí společného jmění použita k podnikání jednoho z manželů a přesahuje-li majetková hodnota toho, co má být použito, míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, vyžaduje se při prvním takovém použití souhlas druhého manžela. Byl-li druhý manžel opomenut, může se dovolat neplatnosti takového jednání. Má-li být součástí společného jmění použita k nabytí podílu v obchodní společnosti nebo družstvu, nebo je-li důsledkem nabytí podílu ručení za dluhy společnosti nebo družstva v rozsahu přesahujícím míru přiměřenou majetkovým poměrům, je třeba souhlas druhého manžela, který se může dovolat neplatnosti takového jednání, byl-li opomenut.

Pokud si manželé sjednali smluvený režim, nesmí se smlouva svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila.

Tato smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li, anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, provede se likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním. Dokud zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro ně ustanovení o společném jmění přiměřeně.

Vypořádáním jmění nesmí být dotčeno právo třetí osoby. Bylo-li její právo vypořádáním dotčeno, může se třetí osoba domáhat, aby soud určil, že je vypořádání vůči ní neúčinné. Vypořádání dluhů má účinky jen mezi manžely.

Upřednostňována je dohoda manželů o vypořádání společného jmění, je-li to možné (např. při rozvodu či zúžení rozsahu společného jmění). Dohoda o vypořádání má vždy účinky ke dni, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda byla dohoda uzavřena před anebo po zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.

Dohoda o vypořádání vyžaduje písemnou formu, pokud byla uzavřena za trvání manželství nebo pokud je předmětem vypořádání věc, u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva (např. nemovitá věc). Nevyžaduje-li dohoda o vypořádání písemnou formu a pořádá-li o to jeden z manželů, doručí mu druhý manžel potvrzení, jak se vypořádali.

Nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.

Při vypořádání se použijí tato pravidla:

- podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné,
- každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek,
- každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek,
- příhlédne se k potřebám nezaopatřených dětí,
- příhlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost,
- příhlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

Nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění k vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, ani dohodou, ani nebyl podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že se manželé nebo bývalí manželé vypořádali tak, že

- hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá,
- ostatní hmotné věci movité a věci nemovité jsou v podílovém spoluvlastnictví obou a jejich podíly jsou stejné,
- ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma a jejich podíly jsou stejné.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší, vyžaduje písemnou formu. Převede-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu. Poslední aktualizace: 14/12/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Německo

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

To, kdo vlastní majetek nabytý během manželství, a jak je tento majetek rozdělen po skončení manželství, určuje vždy konkrétní majetkový režim stanovený v rodinném právu. Účinky manželství na vlastnická práva se řídí předpisy o úpravě majetkových poměrů v manželství obsaženými v německém občanském zákoníku (*Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB). Občanský zákoník zná tyto majetkové režimy: majetkové společenství manželů k přírůstku majetku (*Zugewinnsgemeinschaft*), režim oddělených jmění (*Gütertrennung*) a „volitelné majetkové společenství manželů k přírůstku majetku“ (*Wahl-Zugewinnsgemeinschaft*).

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Majetkové společenství manželů k přírůstku majetku se použije, pokud se manželé nedohodli jinak prostřednictvím manželské smlouvy ve formě notářského zápisu. Majetkové společenství manželů k přírůstku majetku znamená oddělení majetku během manželství a vyrovnání přírůstku majetku nabytého během manželství po skončení tohoto majetkového režimu.

Režim oddělených jmění musí manželé naopak schválit ve smlouvě ve formě notářského zápisu. Režim oddělených jmění znamená úplné oddělení majetku manželů bez vyrovnání nabytého přírůstku majetku na konci manželství. Každý z manželů vlastní majetek, který nabyt před uzavřením manželství i během manželství. K oddělení jmění může dojít rovněž bez výslovné smlouvy mezi manžely, například v případě, je-li v manželské smlouvě majetkový režim zrušen nebo vyloučen, aniž by byla současně dohodnuta jiná úprava majetkových poměrů v manželství.

Majetkové společenství musí manželé obdobně schválit ve smlouvě ve formě notářského zápisu. V rámci majetkového společenství se majetek, který manželé vlastnili před uzavřením manželství, a majetek nabytý během manželství obvykle stává společným jméním manželů (*Gesamtgut*). Manželé mohou mimoto mít svůj vlastní oddělený majetek (*Sondergut* – výlučný majetek), který není součástí společného jmění manželů. Jedná se o věci, které nelze převést prostřednictvím právních úkonů, například neobstavitelné pohledávky nebo podíl v osobní společnosti. Každý manžel si mimoto může vyhradit určité předměty jako výlučný majetek. Manželé mohou zřídit rovněž zvláštní formu majetkového společenství, a to majetkové společenství manželů k úplatně nabytému majetku (*Errungenschaftsgemeinschaft*). Za tímto účelem musí v manželské smlouvě prohlásit, že veškerý majetek nabytý před uzavřením manželství tvoří výhradní majetek.

Volitelné majetkové společenství manželů k přírůstku majetku představuje francouzsko-německý majetkový režim, který má zamezit možným problémům v právních vztazích mezi francouzskými a německými státními příslušníky kvůli rozdlům v úpravě majetkových poměrů v manželství. Pokud se manželé

rozhodnou pro tento druh majetkového režimu, je během manželství jejich majetek oddělen jako v případě německého režimu majetkového společenství manželů k přírůstku majetku. Teprve při ukončení majetkového režimu je přírůstek hodnoty majetku manželů rozdělen mezi manžele rovným dílem. Navzdory podobnému obsahu s německým majetkovým společenstvím manželů k přírůstku majetku má tento volitelný režim řadu zvláštních znaků ovlivněných zákonnou úpravou ve Francii. Při vyrovnání přírůstku majetku se například nepřihlíží k odškodnění za způsobenou bolest a újmu a k náhodnému zvýšení hodnoty nemovitosti (např. v případě prohlášení parcely za stavební pozemek).

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Pakliže se manželé domnívají, že zákonná úprava majetkových poměrů – majetkové společenství manželů k přírůstku majetku – není v případě jejich manželství vhodná, mohou uzavřít manželskou smlouvu ve formě notářského zápisu. V této smlouvě se mohou dohodnout na oddělení jmění nebo na majetkovém společenství nebo se mohou v rámci konkrétní úpravy majetkových poměrů dohodnout na ujednáních odchylojících se od zákona. Smluvně lze upravit rovněž vyrovnání zaopatření nebo výživné.

Při uzavírání manželské smlouvy je však třeba věnovat pozornost tomu, aby byla ujednání skutečně účinná. Jestliže manželská smlouva například jednostranně znevýhodňuje jednoho z manželů a pokud existují určité jiné okolnosti, může se mít za to, že je v rozporu s dobrými mravy, a je tudíž neplatná. V tomto případě se použije i nadále zákonná úprava, která je teoreticky manželskou smlouvou vyloučena. Judikatura v této oblasti je velmi rozmanitá. O tom, zda je ujednání skutečně v rozporu s dobrými mravy, a je tudíž neplatné, nebo zda je nutné ujednání upravit, lze rozhodnout pouze v každém jednotlivém případě.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

V rámci zákonné úpravy majetkových poměrů – majetkového společenství manželů k přírůstku majetku – dojde k vyrovnání přírůstku majetku v případě ukončení majetkového režimu (např. v případě úmrtí jednoho z manželů, rozvodu manželství nebo smluvního ujednání o jiném majetkovém režimu). Vyrovnání přírůstku majetku znamená, že manžel, který během manželství nabyt větší majetek než druhý z manželů, musí tomuto druhému manželovi poskytnout náhradu v podobě poloviny rozdílu v přírůstku majetku, a to ve formě hotovosti.

V režimu majetkového společenství je společné jmění v případě rozvodu rozděleno po úhradě případných závazků. Každý z manželů je zpravidla oprávněn získat polovinu zbylého přebytku. Jestliže se manželé na druhou stranu dohodli na režimu oddělených jmění, k vyrovnání při ukončení majetkového režimu vzhledem k úplnému oddělení majetku obou manželů nedochází.

Nárok na výživné nezávisí na úpravě majetkových poměrů v manželství. Jestliže manželé žijí odděleně, aniž se rozvedli, má potřebný manžel zpravidla nárok na výživné od manžela, který je z ekonomického hlediska schopen výživné poskytovat. Nárok na výživné trvá pouze do doby, než nabude právní moci rozvod manželství. Po rozvodu však může potřebný manžel za určitých okolností požadovat výživné i po skončení manželství. Zákon uznává níže uvedené nároky na výživné: výživné v důsledku péče o dítě, výživné z důvodu věku, nemoci nebo invalidity, výživné kvůli nezaměstnanosti, výživné z důvodu nedostatečného příjmu, výživné po dobu vzdělávání, dalšího vzdělávání nebo rekvalifikace a výživné z důvodů spravedlnosti.

Jsou-li dány důvody pro prohlášení manželství za neplatné, mohou v jednotlivých případech existovat nároky na odškodnění a výživné i po jeho zrušení.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

V rámci majetkového společenství manželů k přírůstku majetku je tento přírůstek v případě úmrtí jednoho z manželů vypořádán ve formě paušálního zvýšení zákonného dědického podílu (*gesetzlicher Erbteil*) o jednu čtvrtinu, bez ohledu na to, zda zesnulý manžel během manželství skutečně získal přírůstek majetku. Jestliže pozůstalý manžel není dědicem nebo dědictví odmítne, může požadovat vyrovnání skutečně vzniklého přírůstku a mimoto tzv. povinný minimální podíl (*kleiner Pflichtteil*). Tento povinný minimální podíl se vypočítává na základě zákonného dědického podílu, přičemž se bere v úvahu paušální čtvrtina z vyrovnání přírůstku majetku.

Pokud se manželé dohodli na režimu oddělených jmění, nedochází na konci manželství k paušálnímu vyrovnání přírůstku majetku. Použije se obecně platná dědická posloupnost.

V režimu majetkového společenství zahrnuje pozůstalost polovinu společného jmění, vyhrazený majetek a oddělený majetek zesnulého manžela. Dědický podíl pozůstalého manžela se stanoví podle obecně platných předpisů.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Ve věcech majetkového práva, tj. v řízeních týkajících se nároků založených na úpravě majetkových poměrů v manželství, zejména vyrovnání přírůstku majetku manželů, je příslušný soud pro rodinné záležitosti.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Každý z manželů obvykle odpovídá pouze za své vlastní dluhy, a to svým vlastním majetkem. Vyloučeny jsou transakce za účelem přiměřeného uspokojení běžných každodenních potřeb rodiny.

V rámci majetkového společenství manželů k přírůstku majetku existují výjimky ze zásady, že každý z manželů je oprávněn nakládat se svým majetkem libovolně. Chce-li jeden z manželů zcizit (prodat, darovat atd.) celý nebo téměř celý svůj majetek, potřebuje souhlas druhého manžela. Totéž platí, chce-li jeden z manželů zcizit předměty, které vlastní pouze on sám, tvoří však součást domácnosti manželů.

V rámci režimu oddělených jmění může na druhou stranu každý z manželů disponovat libovolně s celým svým majetkem a nepotřebuje souhlas druhého manžela se zcizením předmětů, které jsou součástí domácnosti.

Jestliže se manželé dohodli na režimu majetkového společenství, spravují zpravidla společné jmění spolu, ledaže je v manželské smlouvě správa majetku vyhrazena jednomu z nich. Společné jmění odpovídá za závazky vyplývající z právních úkonů provedených jedním z manželů během existence majetkového společenství pouze tehdy, pokud druhý z manželů s tímto právním úkonem souhlasil, nebo je-li právní úkon vůči společnému jmění účinný i bez jeho souhlasu.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Společnou domácnost manželů a vybavení domácnosti lze rozdělit během doby, kdy manželé žijí odděleně, nebo po rozvodu manželství. Vzniklo-li jinak společné vlastnictví manželů a nemohou-li se manželé dohodnout, prodají se dotyčné předměty v dražbě a výtěžek se rozdělí mezi ně.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Pokud si manželé jako úpravu majetkových poměrů v manželství zvolí majetkové společenství, musí předložit zemskému katastru nemovitostí manželskou smlouvu ve formě notářského zápisu a požádat o provedení změny v katastru. Ve všech ostatních případech, tj. pokud se manželé nerozhodnou pro majetkové společenství jako úpravu majetkových poměrů v manželství, nejsou změny v katastru nemovitostí nutné.

Poslední aktualizace: 02/11/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v prvním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Španělsko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

1.1 Zákonný režim: obecná občanskoprávní úprava a zvláštní zákony některých autonomních oblastí

Ve Španělsku nelze hovořit o jediném režimu nebo právu týkajícím se úpravy majetkových poměrů v manželství. Některé autonomní oblasti mají pravomoci v oblasti občanského práva (ačkoli ne všechny zahrnují úpravu majetkových poměrů v manželství do záležitostí, které mohou upravovat). To znamená, že všichni španělští občané mají kromě španělského občanství zvláštní regionální občanství (*vecindad civil*). To určuje, zda se na ně uplatňuje obecná právní úprava občanského práva nebo specifická či regionální právní úprava (článek 14 občanského zákoníku).

Oblasti s vlastním občanským právem zahrnují Aragonii, Katalánsko, Baleárské ostrovy, Navarru, Baskicko, Galicii a Valencii (ačkoli ta manželské majetkové režimy neupravuje, jelikož jí schválené právní předpisy prohlásil Ústavní soud (*Tribunal Constitucional*) za protiústavní). Tudíž občané ostatních autonomních oblastí mají „společné“ regionální občanství (*vecindad civil común*) (způsob nabytí regionálního občanství upravuje článek 14 občanského zákoníku).

- K určení rozhodného práva pro úpravu majetkových poměrů v manželství (a zda se použije obecné právo, nebo právo konkrétní autonomní oblasti) v případě manželství mezi španělskými občany (bez mezinárodního prvku) je nutné prostudovat pravidla týkající se mezioblastního práva obsažená v úvodní hlavě občanského zákoníku (*Título Preliminar del Código Civil*, čl. 9 odst. 2 a článek 16 občanského zákoníku).

Obecná právní úprava podle občanského zákoníku se vztahuje na manžele mající společné regionální občanství.

Nemají-li manželé takovéto společné regionální občanství, je rozhodným právem právo týkající se regionálního občanství nebo obvyklého bydliště jednoho z manželů, jež si manželé zvolili společně ve veřejné listině vyhotovené před sňatkem. Není-li takového občanství nebo bydliště, je rozhodným právem právo v místě obvyklého společného bydliště manželů bezprostředně po sňatku. Není-li takového obvyklého společného bydliště, je rozhodným právem právo v místě uzavření sňatku.

Ve výjimečných případech, kdy manželé mají rozdílné regionální občanství a v obou regionech platí jako úprava majetkových poměrů v manželství režim oddělených jmění (a pokud se režim použitelný podle výše zmíněných pravidel od tohoto režimu liší), použije se režim oddělených jmění podle občanského zákoníku.

- Jestliže jeden z manželů není španělským státním příslušníkem nebo pokud mají manželé vztah k jiné zemi, určí se rozhodné právo podle článku 33 nařízení (EU) 2016/1103, které se vykládá tak, že ve vztahu ke španělským občanům v případě odkazu nařízení odkazu na občanství coby hraničnicku určovateli se má za to, že jde o regionální občanství.

Regionální občanství je však koncepce, která se týká pouze španělských občanů (článek 15 občanského zákoníku); jelikož se tudíž nevztahuje na cizince, použije se ustanovení čl. 33 odst. 2, které nahrazuje právo podle státní příslušnosti právem podle nejužšího vztahu, tj. právem územní jednotky, k níž mají manželé nejužší vztah.

1.2 Majetkové poměry v manželství použitelné při neexistenci dohody mezi manželi podle občanského zákoníku a zvláštních zákonů autonomních oblastí

S ohledem na určení úpravy majetkových poměrů v manželství v případech, kdy mezi manžely neexistuje žádná dohoda, použije doplňkové právo, jež se liší podle rozhodného vnitřního občanského práva:

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie):

majetkové společenství (*sociedad de gananciales*) (článek 1344 a násl. občanského zákoníku). V rámci tohoto režimu se přírůstky majetku a požitky získané jedním z manželů stávají společným jměním obou. Osobní majetek každého manžela v podstatě zahrnuje majetek přinesený do manželství a majetek nabytý během manželství bezúplatně nebo jako náhrada osobního majetku. Na hlavní bydliště pořízené před uzavřením manželství se vztahuje zvláštní režim, podle něhož na rozdíl od ostatního majetku nabytého před uzavřením manželství (který je vždy osobní) přeměňují následné platby ze společných finančních prostředků hlavní bydliště úměrně na společné jmění. V případě pochybností se má za to, že majetek je ve společném vlastnictví. Režim odpovědnosti v případě společného jmění je upraven stejně a zahrnuje majetek vyplývající z řádného výkonu povolání, umělecké činnosti nebo živnosti. Vznikl-li dluh pouze jednomu z manželů, odpovídá za něj nejprve pouze dotyčná osoba svým vlastním majetkem; pokud tento majetek nepostačuje, mohou věřitelé zabavit majetek ve společném vlastnictví. V tomto případě však může druhý manžel požádat o zrušení majetkového společenství a o nahrazení zabavení společného majetku podílem, který náleží manželovi, jenž je dlužníkem; od tohoto okamžiku manželství spadá do režimu oddělených jmění. Společný majetek je spravován společně (ačkoli na základě domácí autority (*potestad doméstica*) jej může s ohledem na každodenní záležitosti spravovat jeden z manželů). Za správu osobního majetku odpovídá manžel, který dotyčný majetek vlastní (ačkoli s ohledem na společnou domácnost existují zvláštní ustanovení, jelikož ta sice může patřit pouze jednomu z manželů, je však nutný souhlas druhého manžela, a pokud nebyl udělen, povolení soudu). Zcizení společného majetku nebo jeho zatížení vyžaduje souhlas obou manželů.

Aragonie: majetkové společenství (*consorcio conyugal*) upravené v článku 210 a násl. aragonského regionálního zákoníku (*Código de Derecho Foral de Aragón*). V rámci tohoto režimu se přírůstky majetku a požitky získané jedním z manželů v důsledku jeho práce, činnosti nebo výnosů z jeho majetku stávají společným jměním. Osobní majetek každého manžela v podstatě zahrnuje majetek přinesený do manželství a majetek nabytý během manželství bezúplatně nebo jako náhrada osobního majetku. V případě pochybností se má za to, že majetek je ve společném vlastnictví. Podle aragonského občanského práva je majetek nabytý před uzavřením manželství, včetně hlavního bydliště, vždy osobním majetkem, pokud nebyla úhrada nákladů odložena a tyto náklady budou uhrazeny v plné výši ze společných finančních prostředků po vzniku manželství. Upraven je i režim odpovědnosti u tohoto majetkového režimu. Vznikly-li dluhy pouze jednomu z manželů, odpovídá za ně tato osoba sama svým majetkem; pokud tento majetek nepostačuje, může v případě exekuce na společné jmění manželů kvůli dluhům, za něž nenesou manželé odpovědnost společně, manžel dlužníka uplatnit právo na ochranu hodnoty jeho podílu na společném jmění a požádat o likvidaci majetkového společenství výhradně za účelem stanovení hodnoty, která má být ochráněna, aniž by došlo k jeho zrušení.

Je třeba zmínit, že v Aragonii má pozůstalý manžel uživatelské právo (*usufructo viudal aragonés*), které představuje sice dědické právo, je však také budoucím právem během života (*derecho expectante de viudedad*).

Katalánsko: režim oddělených jmění (čl. 232 odst. 1 katalánského občanského zákoníku (*Código Civil de Cataluña*)). V rámci tohoto režimu je každý z manželů oprávněn vlastnit, držet, spravovat a bezplatně užívat veškerý svůj majetek. V případě pochybností ohledně toho, který z manželů vlastní určitou věc nebo právo, se má za to, že manželům patří stejné, nedělitelné části. Předpokládá se však, že movité věci určené k osobnímu užívání, jež nejsou mimořádně cenné, patří jednomu z manželů a majetek přímo určený k výkonu jeho činnosti představuje jeho výlučný majetek.

Baleárské ostrovy: režim oddělených jmění (článek 3 občanského zákoníku Baleárských ostrovů (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*), co se týká Mallorky; článek 65, co se týká Menorky a článek 67 pro ostrovy Ibiza a Formentera). V rámci tohoto režimu se majetek patřící každému z manželů v době uzavření manželství pokládá za jeho osobní majetek, stejně jako majetek nabytý jakýmkoli způsobem během manželství.

Navarra: majetkové společenství (*conquistas*) (nařízení č. 87 a násl. navarrského nového zákoníku (*Fuero Nuevo de Navarra*)). Jedná se o režim, v jehož rámci zahrnuje nabytý majetek (mimo jiné) majetek nabytý kterýmkoli z manželů během manželství v důsledku pracovní či jiné činnosti, jakož i výnosy a příjmy ze společného i osobního majetku. Osobní majetek zahrnuje majetek, který jeden z manželů získá za úplatu před uzavřením manželství, a to i v případě, dojde-li k nabytí majetku během manželství, nebo jsou-li náklady nebo odměna uhrazeny zcela nebo částečně z finančních prostředků druhého manžela nebo z majetkového společenství, nebo majetek nabytý formou zisku před uzavřením manželství nebo během manželství. Veškerý majetek, který není evidován jako osobní, se pokládá za společné jmění manželů. Na společnou domácnost a vybavení domácnosti se vztahuje zvláštní režim, pokud byly pořízeny nebo uhrazeny zcela nebo částečně během manželství, a to i v případě předchozího vlastnictví. Uskutečnil-li se v tomto případě platba prostřednictvím výhradního příspěvku jednoho z manželů, patří dotyčný majetek do jeho osobního vlastnictví. Je-li platba provedena s použitím majetku ve

vlastnictví obou manželů, patří majetek nedělitelně oběma manželům, a to úměrně jejich příslušným příspěvkům. V případě uhrazení platby s využitím majetku jednoho či obou manželů i majetku z majetkového společenství, uplatní se nedělitelnost ve vztahu k příspěvku každého z manželů a příspěvku majetkového společenství. Upraven je rovněž režim správy společného a osobního majetku a odpovědnosti za tento majetek. Vzniknou-li osobní dluhy, může věřitel v případě, že osobní majetek dlužníka nepostačuje, požádat o zabavení společného majetku, což je oznámeno druhému manželovi. Pokud tento nereaguje a v exekuci je zabaven společný majetek, má se za to, že manžel, který je dlužníkem, obdržel hodnotu svého podílu, uskutečnil-li platbu ze svých vlastních prostředků nebo je-li majetkové společenství zlikvidováno. Druhý manžel však může do devíti dnů ode dne oznámení zabavení požádat, aby bylo zabavení společného majetku nahrazeno zbývajcí částí majetku, která manželovi, jenž je dlužníkem, připadla při likvidaci majetkového společenství.

V tomto případě má zabavení za následek zrušení a likvidaci majetkového společenství a od tohoto okamžiku se uplatňuje režim oddělených jmění. **Baskicko:** Mají-li oba manželé bydliště v Tierra Llana v obcích Bizkaia, Aramaio nebo Llodio, řídí se manželství regionálním režimem univerzálního majetkového společenství (*comunicación foral de bienes*). Má-li pouze jeden z manželů regionální občanství v Tierra Llana v obcích Bizkaia, Aramaio nebo Llodio, použije se tento režim v případě, odpovídá-li to prvnímu společnému obvyklému bydlišti manželů; není-li tomu tak, použije se režim podle místa uzavření sňatku. V ostatních částech Baskicka se v případě neexistence výslovné dohody majetkové poměry v manželství řídí režimem majetkového společenství (*sociedad de ganancias*) podle občanského zákoníku (článek 127 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)). V rámci regionálního režimu univerzálního majetkového společenství se veškerá aktiva, práva a podíly bez ohledu na jejich původ, jež patří některému z manželů a které byly nabyty jakýmkoli způsobem, rozdělí mezi manžele rovným dílem. To platí pro majetek vnesený do manželství i pro majetek nabytý během manželství bez ohledu na místo, kde se dotýčný majetek nachází. Navzdory této teoreticky univerzální povaze se rozsah majetkového společenství liší v závislosti na příčině jeho zrušení. Zanikne-li manželství úmrtím jednoho z manželů a mají-li manželé společné děti, má majetkové společenství univerzální povahu. Pokud však manželství zanikne úmrtím jednoho z manželů a manželé byli bezdětní, nebo zanikne-li manželství z jiného důvodu (jako je rozvod), je majetkové společenství omezeno na přírůstky majetku nebo majetek nabytý za úplatu, s vyloučením majetku vneseného do manželství i majetku obdrženého bezplatně.

Galicie: majetkové společenství (*gananciales*) (článek 171 galicijského občanskoprávního zákona (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)).

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou stanovit úpravu majetkových poměrů v manželství tak, že se nepoužijí doplňková ustanovení zmíněná v předchozím oddíle.

Za tímto účelem musí podepsat u notáře veřejnou předmanželskou smlouvu (články 1280 a 1315 občanského zákoníku), která musí být zaregistrovaná v evidenci obyvatel, a notář musí též den, kdy byla smlouva podepsána, zaslat ověřenou elektronickou kopií veřejné listiny příslušnému matrikáři jako důkaz pro registraci manželství (článek 60 zákona o evidenci obyvatel (*Ley del Registro Civil*)).

Manželé mohou manželský majetkový režim během manželství také pozměnit, a to splněním těchto formálních požadavků (článek 1331 občanského zákoníku), a aniž by to zasahovalo do práv třetích osob (článek 1317 občanského zákoníku).

Stejná možnost existuje v autonomních oblastech, které mají své vlastní občanskoprávní předpisy týkající se manželství, jež se řídí těmito předpisy: čl. 231 odst. 10 a násl. katalánského občanského zákoníku; článek 3 občanského zákoníku Baleárských ostrovů, pokud jde o ostrovy Mallorca a Menorca (*capítulos*), a článek 66 občanského zákoníku Baleárských ostrovů, pokud jde o ostrovy Ibiza a Formentera (*espolits*); článek 125 a násl. baskického občanskoprávního zákona; článek 171 a násl. galicijského občanskoprávního zákona; článek 185 aragonského regionálního zákoníku; nařízení č. 78 a násl. navarrského regionálního občanského zákoníku.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Manželé mohou rozhodnout o úpravě majetkových poměrů v manželství libovolně a mohou si zvolit uplatňování jakéhokoli režimu, včetně režimů upravených jakýmkoli španělskými občanskoprávními předpisy (v nichž je podrobně stanoveno, jaký manželský majetkový režim se použije v případě neexistence dohody, i režimy, na nichž se mohou strany dohodnout) a režimů stanovených v předpisech jiných států. Zahrnuta však nesmí být ustanovení, která jsou v rozporu s právem nebo dobrými mravy nebo která omezují rovnost práv obou manželů (článek 1328 občanského zákoníku a článek 14 španělské ústavy).

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Manželský majetkový režim končí v případě prohlášení manželství za neplatné, rozluky a rozvodu. To je stanoveno v různých předpisech týkajících se jednotlivých manželských majetkových režimů (včetně např. článku 1392 občanského zákoníku s ohledem na majetkové společenství nebo článku 1415 občanského zákoníku, který upravuje režimy podílového spoluvlastnictví v občanském zákoníku).

U režimů majetkového společenství se musí při likvidaci dodržet postup stanovený v občanském soudním řádu (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). V tomto případě vzniká mezi manžely forma společně vlastněného majetku, která se liší od jiných majetkových režimů, se zvláštním právním režimem, který je zaveden po dobu trvání společenství, dokud není prostřednictvím příslušných transakcí k rozdělení majetku při likvidaci vytvořen konkrétní, jednotlivý podíl na majetku náležející každému ze společných vlastníků.

Majetkové společenství (*sociedad de ganancias*) může být zlikvidováno podle pravidel uvedených podle pravidel stanovených v článcích 1392 až 1410 občanského zákoníku vzájemnou dohodou manželů uzavřenou v přítomnosti notáře, při neexistenci takové dohody soudem podle pravidel stanovených v občanském soudním řádu.

V režimu oddělených jmění není nutné manželský majetkový režim zrušit, neboť každý z manželů vlastní svůj majetek. Na majetek, který náleží oběma manželům od počátku, se vztahuje režim společného vlastnictví, který po prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu existuje i nadále, aniž by některému ze společných vlastníků bylo znemožněno požádat o jeho rozdělení (jak je tomu ve všech případech společného vlastnictví).

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Manželský majetkový režim končí rovněž úmrtím jednoho z manželů, jak je stanoveno v různých předpisech týkajících se jednotlivých manželských majetkových režimů (včetně např. článku 1392 občanského zákoníku ve spojení s článkem 85 občanského zákoníku s ohledem na majetkové společenství nebo článku 1415 občanského zákoníku, který upravuje režimy podílového spoluvlastnictví v občanském zákoníku).

Aniž jsou dotčena jakákoli ustanovení poslední vůle nebo závěti zesnulého manžela, v závislosti na právu rozhodném pro dědění jsou stanovena určitá práva odvoděného manžela. Obdobně v případě, že některý z manželů zemře bez závěti, má druhý manžel určité nároky na dědictví po zesnulém manželovi. Určení rozhodného práva:

- Mají-li manželé vztah k více než jednomu státu, určí se rozhodné občanské právo v souladu s ustanoveními nařízení č. 650/2012. Ustanovení obsažené v článku 36 se použije, je-li rozhodným právem španělské právo, takže v tomto případě se uplatní stávající občanský zákoník nebo občanskoprávní předpisy autonomních oblastí v závislosti na konkrétním vztahu, který zůstavitel mohl či nemusel mít k autonomní oblasti, která má vlastní občanskoprávní předpisy upravující tuto záležitost.
- Co se týká dědictví bez zahraničního prvku, ačkoliv se dědění řídí občanskoprávními předpisy týkajícími se regionálního občanství zůstavitele v době smrti, práva, která jsou ze zákona přidělena pozůstalému manželovi, se řídí stejným právem, které upravuje účinky manželství, přičemž jsou vždy zaručeny zákonné podíly potomků (článek 16 a čl. 9 odst. 8 občanského zákoníku).

Níže jsou práva pozůstalého manžela analyzována na základě různých občanskoprávních předpisů, které ve Španělsku existují, podle toho, zda zůstavitel dobrovolně upravitel dědění (nejčastěji v poslední vůli), nebo zda zemřel bez závěti.

- Pokud zesnulý zanechal závět:

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie), který stanoví, že minimální podíl, na nějž má pozůstalý manžel nárok, je stejný, jako když manžel zemře bez závěti, tj. užívání jedné třetiny pozůstalosti, jsou-li děti nebo potomci. Pokud jsou pouze předci, má nárok na užívání jedné poloviny pozůstalosti. V případě, není-li předků ani potomků, má právo na užívání dvou třetin majetku (článek 834 a násl. občanského zákoníku).

Aragonie: Uzavření manželství přiznává každému z manželů právo pozůstalého manžela užívat (*usufructo de viudedad*) veškerý majetek manžela, který zemře jako první (článek 271 aragonského regionálního občanského zákoníku). Toto právo (které svou povahou náleží do rodinného práva, a nikoli práva dědického) mají manželé v rámci aragonského režimu majetkového společenství i v případě, dojde-li posléze ke změně jejich regionálního občanství, přičemž v tomto případě je vyloučen zákonný podíl podle dědického práva. Pozůstalý manžel je rovněž oprávněn užívat majetek manžela, pokud měl zesnulý manžel v době smrti regionální občanství Aragonie.

Baleárské ostrovy: Nemá-li zůstavitel žijící rodiče, uznává se na Mallorce a Menorce univerzální užívací právo pozůstalého manžela. Pokud rodiče zůstavitele žijí, má pozůstalý manžel právo užívat dvě třetiny majetku a v případě potomků pak jednu polovinu (článek 45 regionálního občanského zákoníku Baleárských ostrovů). Na ostrovech Ibiza a Formentera se pozůstalý manžel nepovažuje za neopominutelného dědice (*legitimario*).

Katalánsko: Ovdovělý manžel, který nemá finanční prostředky, obdrží čtvrtinu pozůstalosti (čl. 452 odst. 1 katalánského občanského zákoníku). Obdobně jsou mu přiznána jiná práva s ohledem na majetek patřící druhému manželovi, aniž by byl tento zahrnut do pozůstalosti (čl. 231 odst. 30 katalánského občanského zákoníku), a bydlení. V tomto ohledu se konkrétně po dobu jednoho roku uplatňuje pozůstalostní penze (*año de viudedad*) zahrnující právo užívat i nadále společnou domácnost manželů a právo na vyplácení výživného z pozůstalosti zesnulého manžela po dobu jednoho roku od úmrtí zůstavitele (čl. 231 odst. 31 katalánského občanského zákoníku).

Galicie: Pozůstalý manžel je oprávněn užívat polovinu pozůstalosti (článek 228 a násl. galicijského občanskoprávního zákona, *Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*).

Navarra: Pozůstalý manžel je oprávněn užívat (*usufructo de fidelidad*) veškerý majetek a práva zesnulého manžela (pokud měl tento v době smrti regionální občanství Navarry), jež mu náležely v době smrti (nařízení č. 253 navarrského nového zákoníku).

Baskicko: Ovdovělý manžel nebo pozůstalý partner v jiném než manželském svazku je oprávněn užívat polovinu veškerého majetku zůstavitele, jsou-li potomci. Není-li potomků, je oprávněn užívat dvě třetiny majetku (článek 52 baskického regionálního občanskoprávního zákona). To neplatí v údolí Ayala – v obcích Ayala, Amurrio a Okondo a v osadách Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma a Sojoguti v obci Artziniega (článek 89 baskického regionálního občanskoprávního zákona), v nichž existuje testamentární volnost. Stejně tak to v Tierra Llana neplatí v obcích Vizcaya, Aramaio a Llodio, kde se uplatňují zvláštní pravidla týkající se rodinného majetku (*bienes troncales*) (článek 61 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona).

- Pokud zesnulý nepořídil závět (dědění bez závěti):

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie): Ovdovělý manžel je oprávněn užívat třetinu pozůstalosti, jsou-li děti nebo potomci, polovinu pozůstalosti, jsou-li pouze předci, a je univerzálním dědicem, není-li předků ani potomků (článek 834 a násl. a článek 944 občanského zákoníku).

Aragonie: Ovdovělý manžel dědí jiný než rodinný majetek (*bienes no troncales*) po předcích, aniž by bylo dotčeno užívací právo pozůstalého manžela v případě dědění podle závěti, které je vždy zachováno (článek 517 aragonského regionálního zákoníku). Rodinný majetek se týká majetku, který byl v domácnosti nebo rodině zůstavitele po dvě generace bezprostředně předcházející jeho generaci, bez ohledu na přímý původ majetku a způsob jeho nabytí, jakož i majetek, který zůstavitel nabyl bezplatně od předků nebo příbuzných ve vedlejší linii do šestého stupně. Tento majetek je převeden na určité příbuzné (*parientes troncales*) uvedené v článku 526 aragonského regionálního zákoníku.

Baleárské ostrovy: Použijí se (výše uvedená) ustanovení občanského zákoníku, přičemž na ostrovech Mallorca a Menorca má ovdovělý manžel univerzální užívací právo, není-li rodičů, právo na užívání dvou třetin majetku, jsou-li rodiče zůstavitele dosud naživu, a právo na užívání poloviny majetku, jsou-li potomci.

Katalánsko: Není-li potomků, dědí pozůstalý manžel veškerý majetek v pozůstalosti před předky zesnulé osoby (čl. 441 odst. 2 a čl. 442 odst. 3 katalánského občanského zákoníku). Pokud se ovdovělý manžel dělí o dědictví s dětmi zůstavitele nebo jejich potomky, má univerzální užívací právo k pozůstalosti (čl. 441 odst. 2 a čl. 442 odst. 3 katalánského občanského zákoníku).

Galicie: Použije se stejný režim, jaký je stanoven v občanském zákoníku (článek 267 galicijského regionálního občanskoprávního zákona).

Navarra: Manžel dědí jiný než rodinný majetek po sourozencích a předcích. Co se týká rodinného majetku, manžel je oprávněn užívat veškerý majetek a práva zesnulého manžela (pokud měl tento v době smrti regionální občanství Navarry), jež mu náležely v době smrti (zákon č. 304 navarrského nového zákoníku).

Baskicko: Co se týká rodinného majetku, pouze s ohledem na nemovitosti nabyté manžely během manželství jsou dědici oba manželé nebo partneři v jiném než manželském svazku (článek 66 baskického regionálního občanskoprávního zákona). Pozůstalý manžel dědí jiný než rodinný majetek, není-li potomků (článek 110 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona).

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Príslušným je soud prvního stupně (*Juzgado de Primera Instancia*), u něhož probíhá nebo probíhalo řízení o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství, nebo u něhož jsou nebo byly podány žaloby na zrušení manželského majetkového režimu z důvodů stanovených v občanskoprávních předpisech (článek 807 občanského soudního řádu).

V soudních obvodech se soudy specializujícími se na rodinné právo probíhá řízení o zrušení a likvidaci majetkového režimu u těchto soudů, a to i v případě, není-li toto řízení důsledkem předchozího řízení o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

V našem obecném systému občanského práva článek 1373 občanského zákoníku stanoví, že každý z manželů odpovídá třetím osobám za své dluhy svým osobním majetkem; pokud jeho osobní majetek k úhradě dluhů nepostačuje, může věřitel (třetí osoba) požádat o zabavení společného majetku. Manžel, který není dlužníkem, však může požádat, aby byl společný majetek nahrazen podílem dlužného manžela v majetkovém společenství, přičemž v tomto případě zabavení znamená zrušení majetkového společenství.

Podobné ustanovení je obsaženo v občanském soudním řádu pro účely vymáhání osobního dluhu, kdy však musí majetkové společenství převzít odpovědnost.

Konkrétně je stanoveno (článek 1365 občanského zákoníku), že se majetkové společenství použije k vyplacení věřitele (třetí osoby) s ohledem na dluhy jednoho z manželů vzniklé: 1) při výkonu domácí autority nebo při správě nebo zcizení společného majetku, který mu patří ze zákona nebo na základě smlouvy, a 2) při řádném výkonu jeho povolání, umělecké činnosti nebo živnosti nebo při běžné správě jeho osobního majetku.

Podobná ustanovení jsou obsažena v obchodním zákoníku (*Código de Comercio*) pro případy, kdy je jeden z manželů obchodníkem.

Co se týká zatížení nebo zcizení majetku ve společném vlastnictví, nebylo-li v předmanželské smlouvě sjednáno zvláštní ustanovení, vyžaduje se souhlas obou manželů. V případě bezplatného zcizení (např. darování) je toto zcizení uskutečněno pouze jedním z manželů neplatné.

V zájmu jistoty obchodních transakcí však občanský zákoník uvádí, že úkony v rámci správy majetku a nakládání s peněžními prostředky nebo cennými papíry jsou platné, pokud je uskuteční manžel, jehož jménem byly zaregistrovány a který je vlastní.

Co se týká zapsaných nemovitostí, za účelem registrace nemovitosti na jméno osoby, která uzavřela manželství, a nabytého nároku ve vztahu k existujícím nebo budoucím právům majetkového společenství musí být ve prospěch třetí osoby nahlížející do katastru nemovitostí uvedeno jméno manžela a manželský majetkový režim. Není-li v rejstříku uveden žádný údaj, ponechává si třetí osoba jednající v dobré víře, která za úplatu nabyla nemovitost od osoby uvedené v katastru nemovitostí, jež je oprávněna převod provést, vlastnické právo k takto nabytému majetku.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

To je upraveno v článku 806 a násl. občanského soudního řádu. Postup zahrnuje tyto kroky:

a) Vypracování soupisu majetku zahrnutého do majetkového společenství.

K tomu dochází současně s řízením o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství nebo se zrušením manželského majetkového režimu, ačkoli v praxi tento krok začíná, jakmile bylo vyneseno pravomocné rozhodnutí o zrušení režimu.

Žádost musí obsahovat navrhovaný soupis. Dostavení se k soudnímu úředníkovi (*Ltrado de la Administración de Justicia*), kdy se na základě návrhu vyhotoví společný soupis. V případě sporu ohledně určité věci se koná řízení u soudce, který vydá rozhodnutí, proti němuž lze podat opravný prostředek.

b) Likvidace.

Aby bylo možno zahájit tento krok, musí být rozhodnutí o zrušení manželského majetkového režimu pravomocné. Tento krok je zahájen návrhem na likvidaci a dostavením se k soudnímu úředníkovi, aby manželé dospěli k dohodě ohledně poskytnutí náhrady a vyplacení částky splatné každému manželovi, přičemž se zbývajcí část majetku rozdělí úměrně stanovením příslušných podílů.

Není-li dosaženo dohody, je ustanovena osoba (*contador partidor*), která provede transakce za účelem rozdělení majetku. Jakmile byl předložen návrh, mohou jej manželé přijmout nebo odmítnout; v posledně uvedeném případě se neshoda řeší soudním rozhodnutím, proti němuž lze podat opravný prostředek.

c) Vydání majetku a zápis do katastru nemovitostí.

Jakmile byly s konečnou platností schváleny transakce za účelem likvidace majetku a stanoveny příslušné podíly, odpovídá soudní úředník za vydání majetku a zaslání vlastnických titulů každému z manželů.

Kromě tohoto postupu existuje jiný, jednodušší postup, v jehož rámci se likvidace uskuteční po vzájemné dohodě manželů nebo mezi pozůstalým manželem a dědici zesnulého manžela, a to podle pravidel občanského zákoníku a u notáře.

Pokud majetek, který je předmětem likvidace, zahrnuje nemovitosti, může být v obou případech v katastru nemovitostí zaregistrována kopie usnesení o schválení transakcí za účelem rozdělení majetku, soudní rozhodnutí, kterým se stanoví rozdělení majetku, nebo notářsky ověřená veřejná listina o likvidaci majetkového společenství.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Úkony a smlouvy týkající se vlastnického práva a jiných věcných práv k nemovitosti mohou být zapsány v katastru nemovitostí. Musí být schváleny ve veřejné listině, která je předložena katastru nemovitostí, v jehož obvodu územní působnosti se daná nemovitost nachází, a musí být uhrazeny příslušné daně a poplatky.

Je třeba předložit ověřený opis listiny, k němuž je připojeno osvědčení španělské evidence obyvatel (pokud je manželství zaregistrováno v evidenci), které potvrzuje zrušení manželského majetkového režimu, aby listina měla účinek vůči třetím osobám. Jestliže byl originál písemnosti vystaven v cizině, musí být tato úředně ověřena, a případně přeložena, pokud o to úředník katastru nemovitostí požádá. Tento režim neplatí pro soudní písemnosti a rozhodnutí soudu, na něž se vztahují evropské předpisy a které jsou v oběhu v souladu s příslušnými ustanoveními.

Poslední aktualizace: 01/02/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Francie

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Majetkový režim manželů je soubor právních předpisů upravujících majetkové poměry mezi manžely a se třetími osobami. Stanoví pravidla vztahující se na manžele, pokud jde o práva k majetku a jeho vlastnictví během doby trvání daného režimu nebo při jeho zrušení v případě smrti nebo rozvodu.

Jestliže se manželé nerozhodli upravit své manželské majetkové poměry v manželské smlouvě, podléhají zákonnému režimu společného jmění nabytého během manželství (*communauté réduite aux acquêts*), definovanému v článku 1401 a násl. občanského zákoníku (*Code civil*).

Tento zákonný režim společného jmění rozlišuje tři skupiny majetku: oddělené jmění jednotlivých manželů a majetek ve společném vlastnictví manželů.

Veškerý majetek, který manželé vlastnili před uzavřením manželství a který nabyli během doby trvání manželství dědictvím, darem či odkazem (článek 1405 občanského zákoníku), zůstává i nadále v odděleném jmění. Odděleným jméním podle definice článku 1404 občanského zákoníku zůstává i některý osobní majetek, například oděvy, odškodnění za újmu na zdraví či náhrada nemajetkové újmy atd. Majetek nabytý náhodou nebo výměnou za oddělené jmění představuje rovněž oddělené jmění (články 1406 a 1407 občanského zákoníku).

Společné jmění na druhou stranu sestává z majetku, který manželé nabyli společně nebo samostatně během manželství, včetně jejich výdělků a mezd.

Článek 1402 občanského zákoníku stanoví také domněnku společného jmění, která umožňuje zařadit veškerý majetek, u něž nelze prokázat, že patří do odděleného jmění, do společného jmění nabytého po uzavření manželství.

V zásadě má každý z manželů právo společné jmění samostatně spravovat nebo s ním nakládat (článek 1421 občanského zákoníku). Nicméně v případě nejzávažnějších úkonů, jako je bezúplatné zcizení nemovitého majetku, dobrého jména, nepřevoditelných cenných papírů, jejich převod a zřízení věcných práv k nim atd., je vyžadován souhlas obou stran (články 1422 a 1424 občanského zákoníku).

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Co se týká základních pravidel, nepodléhají dohody o majetkových vztazích v manželství v zásadě žádným omezením. Článek 1387 občanského zákoníku stanoví, že „právní předpisy upravují poměry v manželství týkající se majetku pouze v případě neexistence zvláštních dohod, které manželé mohou uzavřít, považují-li to za vhodné, pokud tyto dohody neporušují veřejnou morálku nebo níže uvedená ustanovení“.

Manželé tudíž mohou o úpravě majetkových poměrů v manželství volně rozhodnout, za předpokladu, že dodrží závaznou základní úpravu stanovenou v článku 212 a násl. občanského zákoníku.

Občanský zákoník popisuje několik možných typů smluvních režimů: smluvní majetkové společenství (např. systém úplného společného jmění stanovený článkem 1526 občanského zákoníku), oddělení jmění (článek 1536 a násl. občanského zákoníku) nebo sdílení majetku nabytého po uzavření manželství (článek 1569 a násl. občanského zákoníku).

Co se týká formálních náležitostí nutných k platnosti dohod o majetkových poměrech v manželství, dohody musí být sepsány před uzavřením manželství formou notářské listiny (články 1394 a 1395 občanského zákoníku). Dohody lze stejnou cestou měnit formou notářské listiny, v souladu s podmínkami dle článku 1397 občanského zákoníku. Ode dne, kdy vstoupil v platnost zákon č. 2019-222 ze dne 23. března 2019 o plánu na období 2018–2022 a reformě systému soudnictví (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018 2022 et de réforme pour la justice*), je nyní možné úpravu majetkových poměrů v manželství pozměnit, aniž by se čekalo na uplynutí lhůty dvou let, a změna úpravy již v zásadě nevyžaduje potvrzení soudem (neexistují-li námitky ze strany věřitelů či dospělých dětí).

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Zásada svobody rozhodovat o dohodách o majetkových poměrech v manželství je omezena závaznými podmínkami základní úpravy, jež se použijí na všechny režimy bez rozdílu.

Tyto podmínky jsou uvedeny v článku 212 a násl. občanského zákoníku. Konkrétně k nim patří ustanovení chránící rodinné obydlí (článek 215 třetí odstavce), pravidla týkající se na přispívání na výdaje domácnosti (článek 214) a společná a nerozdílná odpovědnost za dluhy domácnosti (článek 220).

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

V případě rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné majetkový režim manželů zaniká a vypořádá se.

Vypořádání majetkových poměrů v manželství je proces, který probíhá u notáře a při kterém se zjistí a ocení majetek a dluhy každého manžela.

Využití služeb notáře však není povinné, nedochází-li k rozdělení nemovitého majetku.

Příčiny zrušení společného jmění jsou uvedeny v článku 1441 občanského zákoníku: smrt jednoho z manželů, prohlášení jednoho z manželů za mrtvého, rozvod, rozluka, rozdělení jmění nebo změna majetkových poměrů v manželství.

Co se týká data, k němuž rozvod nabývá účinnosti, v případě rozvodu dohodou manželství zaniká dnem, k němuž se dohoda o rozvodu manželství, uzavřená ve formě soukromé listiny a podepsaná právními zástupci, stává vykonatelnou. V případě rozvodu prostřednictvím soudu se jedná o datum, k němuž rozhodnutí o rozvodu manželství nabude právní moci.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Smrt jednoho z manželů je příčinou zrušení majetkových vztahů v manželství. Ke zrušení dochází ke dni úmrtí, a to pokud jde o vztahy mezi manžely i o vztahy se třetími osobami. V případě manželů, na něž se vztahuje zákonný režim společného jmění, článek 1441 občanského zákoníku stanoví, že společné jmění zaniká smrtí jednoho z manželů.

Při úmrtí osoby žijící v manželství je tudíž zapotřebí dvojího vypořádání: nejdříve vypořádání majetkových vztahů mezi manželi a poté vypořádání dědictví. Podle článku 763 občanského zákoníku platí, že obýval-li pozůstalý manžel jako své místo obvyklého bydliště nemovitost ve vlastnictví obou manželů či plně náležející do pozůstalosti, má právo tento nemovitý majetek bezplatně užívat i požívat po dobu jednoho roku. Jedná se o důsledek manželství.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Ve věcech majetkových poměrů v manželství je příslušný soudce pro rodinné záležitosti (*juge aux affaires familiales, JAF*) (zákon č. 2009-506 ze dne 12. května 2009 o zjednodušení právní úpravy (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), nařízení č. 2009-1591 ze dne 17. prosince 2009 o řízení před soudcem pro rodinné záležitosti ve věcech majetkových poměrů v manželství a společného vlastnictví (*décret no 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), oběžník CIV/10/10 ze dne 16. června 2010 o pravomocích soudce pro rodinné záležitosti ve věci vypořádání (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

V případě rozvodu dohodou bez účasti soudu má dohoda mezi manžely formu soukromé listiny podepsané právními zástupci, přičemž originál listiny se uloží u notáře (článek 229-1 občanského zákoníku). Při rozvodu dohodou se majetkové poměry mezi manžely vypořádají v okamžiku rozvodu. Dohoda musí obsahovat prohlášení o vypořádání majetkových poměrů mezi manžely, které musí být zaznamenáno notářem, jestliže se vypořádání týká majetku, jež vyžaduje zápis v katastru nemovitostí (konkrétně nemovitého majetku) (článek 229-3 občanského zákoníku). V tomto případě se vyžaduje účast dvou právních zástupců a notáře.

Služeb notáře je zpravidla nutné využít při vypořádání majetkových poměrů mezi manžely vždy, když se vypořádání týká alespoň jedné nemovitosti, jež musí být zapsána v katastru nemovitostí.

Soud rozhoduje pouze v případech sporu nebo v případech, kdy nedojde k dohodě.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Vztahy mezi manžely a třetími osobami se řídí článkem 220 občanského zákoníku, který je základním režimovým ustanovením použitelným bez ohledu na daný režim vztahů mezi manžely. Uvedený článek stanoví zásadu společné a nerozdílné odpovědnosti manželů za dluhy domácnosti: „Každý z manželů má právo samostatně uzavírat smlouvy týkající se údržby domácnosti nebo vzdělávání dětí. Každý z manželů odpovídá společně a nerozdílně za veškeré dluhy, které takto vznikly druhému z manželů. Společná a nerozdílná odpovědnost se však nevztahuje na výdaje, které jsou zjevně nepřiměřené vzhledem k životnímu stylu domácnosti, užitečnosti či zbytečnosti dané transakce nebo existenci či neexistenci dobré víry třetí strany, která smlouvu uzavřela.

Nevztahuje se ani na dluhy, které nevznikly se souhlasem obou manželů v souvislosti s koupí na splátky nebo půjčkami, ledaže jde o nízké částky nezbytné pro denní potřebu a v případě existence více půjček není celková výše těchto částek zjevně nepřiměřená s ohledem na životní styl domácnosti.“

Podle zákonného režimu společného jmění mohou věřitelé dle článku 1413 občanského zákoníku v zásadě žalovat o splacení dluhů, za které pár odpovídá společným jměním.

Výdělek a mzdu manžela však mohou v souladu s článkem 220 občanského zákoníku (článek 1414 občanského zákoníku) věřitelé druhého manžela zabavit pouze tehdy, vznikl-li dluh v důsledku údržby domácnosti nebo vzdělávání dětí.

Tento závazek se nevztahuje na společné jmění rovněž v případě, že jeden z manželů samostatně převezme zajištění nebo se zaváže půjčkou. Nesouhlasí-li druhý manžel výslovně, závazek se v těchto případech vztahuje pouze na oddělené jmění a příjem manžela, který smlouvu uzavírá (článek 1415 občanského zákoníku).

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku

Za účelem vypořádání majetkových poměrů manželů je třeba určit různé skupiny majetku (oddělené a společné jmění, splatné platby a dluhy mezi manžely, aktiva a závazky). Existují-li skupiny majetku, které mají být rozděleny, rozdělí se poté tak, aby se majetek a aktiva rozdělily mezi manžely.

V režimu společného jmění nabytého po uzavření manželství platí zásada, že se společné jmění rozdělí mezi manžely na polovinu. Strany se však mohly v manželské smlouvě dohodnout na jiném, nerovném rozdělení majetku.

K rozdělení společného jmění může dojít smírným řešením, anebo prostřednictvím soudu. V případě smírného řešení manželé mezi sebou sepišou dohodu o rozdělení majetku. Tato dohoda bude mít formu notářské listiny, pokud se týká majetku, který vyžaduje zápis v katastru nemovitostí. Pokud se strany na vypořádání nebo rozdělení majetku nedohodnou, rozhodne o rozdělení soud. Soudce rozhodne o návrzích na pokračující společné vlastnictví nebo přednostní přidělení (článek 831 občanského zákoníku).

Bez ohledu na to, zda k rozdělení dojde smírnou cestou nebo prostřednictvím soudu, končí proces rozdělením na části podle zásady rovného rozdělení na základě stejné hodnoty. Každému oprávněnému je tudíž přidělen majetek v hodnotě odpovídající jeho právům týkajícím se společného vlastnictví. Je-li složení skupiny majetku takové, že není možné vytvořit části o stejné hodnotě, nerovnost se kompenzuje vyrovnávací platbou. Některý majetek může být rovněž přednostně zařazen do podílu jedné z oprávněných osob.

Rozdělení má deklaratorní účinek; jinými slovy, platí právní fikce, že každý z manželů vždy vlastnil majetek obsažený v jeho podílu a nikdy nevlastnil ostatní rozdělovaný majetek.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

V případě rozdělení majetku vyžadujícího registraci (jinými slovy nemovitého majetku) smírnou cestou musí mít dohoda o vypořádání a rozdělení majetku formu notářské listiny.

Článek 710-1 občanského zákoníku stanoví, že „za účelem splnění náležitostí registrace nemovitého majetku se každý úkon nebo právo musí zakládat na notářské listině, která je uložena u notáře vykonávajícího praxi ve Francii, soudním rozhodnutím nebo úřední listině vydané správním orgánem“.

Manželé musí poté uhradit za prvé poplatek ve výši 2,5 %, vypočtený z čisté hodnoty rozděleného majetku, a za druhé poplatky a odměnu notáře.

Poslední aktualizace: 09/03/2022

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Itálie

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Majetkové poměry v manželství jsou v Itálii upraveny zákonnou úpravou společného jmění manželů, která je zakotvena v článku 177 a násl. občanského zákoníku.

V rámci tohoto režimu se stanoví, že majetek získaný manželi – buď společně, nebo samostatně – během manželství, s výjimkou osobního majetku, spadá do společného jmění manželů.

Za osobní majetek manžela/manželky se považuje:

- 1) majetek, který manželům patřil již před datem uzavření manželství;
- 2) majetek získaný jako dar nebo dědictví po datu uzavření manželství;
- 3) majetek určený výhradně pro osobní používání jedním z manželů;
- 4) majetek, který manžel/manželka potřebuje k výkonu svého povolání;
- 5) majetek získaný jako náhrada škody, jakož i jakýkoli důchod související s částečnou nebo úplnou ztrátou schopnosti pracovat;
- 6) majetek získaný na základě převodu nebo výměny osobního majetku, je-li tato skutečnost výslovně uvedena v okamžiku nabytí.

Režim společné jmění manželů zahrnuje rovněž tato aktiva:

- 1) zisky náležející každému z manželů získané a nevyužité v okamžiku zániku společné jmění manželů;
- 2) výnosy z oddělených činností každého z manželů, pokud nejsou využity v okamžiku zániku společné jmění manželů;
- 3) všechny podniky řízené společně manželi a založené po datu uzavření manželství.

Za správu společného jmění manželů a zastupování v soudních řízeních týkajících se úkonů v souvislosti se společným jměním odpovídá každý z manželů samostatně, zatímco za úkony mimořádné správy odpovídají manželé společně.

Rozdělení majetku, na který se vztahuje režim společného jmění manželů, se provede tak, že aktiva a pasiva se rozdělí rovným dílem.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou uzavřít jinou dohodu, která musí mít formu veřejné listiny, aby byla platná.

Pokud si zvolí režim odděleného jmění, může být toto rozhodnutí rovněž uvedeno v záznamu o uzavření manželství.

Manželé se mohou dohodnout na zřízení kapitálového fondu, do kterého je vložen určitý movitý nebo nemovitý majetek zapsaný ve veřejných rejstřících nebo úvěrové nástroje za účelem uspokojení potřeb jejich rodiny (článek 167 občanského zákoníku).

Fond může zřídit pouze jeden z manželů nebo jej mohou zřídit oba manželé formou veřejné listiny. Fond může zřídit také třetí strana formou veřejné listiny nebo závěti.

Vlastnictví a správa fondu podléhají pravidlům, jimiž se řídí společné jmění manželů (článek 168 občanského zákoníku).

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Manželé nemohou rozhodnout, že by se obecně jejich majetkové vztahy měly zcela řídit právem, které se na ně nevztahuje, nebo zvyky, ale musí konkrétně uvést obsah dohod, které mají tyto vztahy upravovat (článek 161 občanského zákoníku).

Jakákoli dohoda, jejímž cílem je vytvořit věno, je v každém případě neplatná (článek 166a občanského zákoníku).

Pokud se manželé rozhodnou změnit režim společného jmění prostřednictvím dohody, nelze do tohoto režimu zahrnout:

- 1) majetek určený výhradně pro osobní potřebu;
- 2) majetek, který manžel/manželka potřebuje k výkonu svého povolání;
- 3) majetek získaný jako náhrada škody;
- 4) jakýkoli důchod související s částečnou nebo úplnou ztrátou schopnosti pracovat.

Kromě toho se nepřipouštějí žádné výjimky z pravidel režimu společného jmění manželů, pokud jde o správu majetku a rovnost podílů.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Rozvod, rozluka nebo prohlášení manželství za neplatné vedou k zániku společného jmění manželů.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Smrtí společné jmění manželů zaniká.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Pravomoc má soudní orgán v souladu s obecnými pravidly.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Závazky, které vznikly jednomu z manželů před datem uzavření manželství, se nevztahují na majetek, který podléhá režimu společného jmění manželů, a nevztahují se na něj ani závazky spojené s dary a dědictvím, které manželé obdrželi během manželství a které nespádají do režimu společného jmění manželů (články 187 a 188 občanského zákoníku).

Pokud jde o závazky, které vznikly jednomu z manželů po datu uzavření manželství v souvislosti s prováděním úkonů, které přesahují obvyklou správu, aniž by byl získán nezbytný souhlas druhého z manželů, platí, že pokud dlužné částky věřitelům nelze uhradit z osobního majetku, jsou uspokojovány ze společného jmění manželů (článek 189 občanského zákoníku).

Pokud dlužné částky nelze uhradit ze společného jmění manželů, mohou věřitelé podat návrh týkající se osobního majetku každého z manželů, a to až do výše odpovídající polovině pohledávky (článek 190 občanského zákoníku).

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Rozdělení majetku, na který se vztahuje režim společného jmění manželů, se provede tak, že aktiva a pasiva se rozdělí rovným dílem. S ohledem na potřeby a péči o vyživované osoby může soud, který o rozdělení majetku rozhoduje, udělit jednomu z manželů poživací právo k části majetku náležejícího druhému manželovi (článek 194 občanského zákoníku).

Během rozdělení má každý z manželů nárok ponechat si veškerý movitý majetek, který mu náležel před okamžikem vzniku společného jmění manželů nebo který získal jako dědictví nebo dar během jeho trvání.

Nelze-li tento movitý majetek nalézt, mohou manželé požadovat částku odpovídající jeho hodnotě, kterou patřičně doloží (včetně prokázání obecně známé skutečnosti), ledaže tento majetek chybí z důvodu, že byl spotřebován, zanikl, nebo z jakéhokoli jiného důvodu, který nelze přičíst druhému z manželů (článek 196 občanského zákoníku).

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Do příslušného katastru nemovitostí musí být zapsány všechny smlouvy o převodu vlastnictví nemovitostí a v zásadě všechny listiny o zřízení, převodu nebo změně práv k nemovitostem. Toto pravidlo se rovněž vztahuje na pořízení nemovitého majetku, který podléhá režimu společného jmění manželů.

Žadatel o zápis musí katastrálnímu úřadu předložit společně s kopií právního titulu dvě vyhotovení zápisu, v němž musí být rovněž uveden majetkový režim mezi stranami, jsou-li manželé, který vyplývá z prohlášení učiněného formou matričního zápisu či z osvědčení úředníka, který majetkový režim zapsal do oddacího listu.

Do katastru nemovitostí se zapisují i jiné dohody mezi manželi, podle nichž se například na určitou věc osobního nemovitého majetku, která náležela jednomu z manželů, vztahuje režim společného jmění, nebo kterými se zřizuje kapitálový fond nemovitého majetku.

Poslední aktualizace: 21/12/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Malta

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Maltský stát umožňuje stranám, které chtějí uzavřít manželství podle maltských právních předpisů, zvolit si režim upravující jejich majetkové poměry v manželství. Základní úpravou majetkových poměrů v manželství je však na Maltě společenství nabytého majetku. Tento režim platí ze zákona v každém manželství, ledaže se strany, které manželství již uzavřely nebo se jej chystají uzavřít, rozhodnou pro jinou úpravu majetkových poměrů, která není v rozporu s maltskými právními předpisy. K dalším druhům manželských majetkových režimů, které na Maltě existují kromě společenství nabytého majetku, patří režim oddělených jmění a společenství zbylé části odděleně spravovaného majetku.

Společenství nabytého majetku jako zákonná úprava majetkových poměrů v manželství na Maltě stanoví, že veškerý majetek, který strany nabyly po uzavření manželství, je součástí majetkového společenství, a patří tudíž oběma stranám rovným dílem. Maltské právo výslovně stanoví, co je součástí společenství majetku nabytého během manželství, a vylučuje dary, odkazy a parafernální jmění každé strany.

Režim oddělených jmění jako další forma úpravy majetkových poměrů v manželství, kterou si strany mohou zvolit místo společenství nabytého majetku, stanoví, že každá strana je oprávněna mít absolutní kontrolu nad majetkem, který nabyla před uzavřením manželství a po jeho skončení, a spravovat tento majetek bez souhlasu druhé strany.

Společenství zbylé části odděleně spravovaného majetku jako další forma úpravy majetkových poměrů v manželství, kterou si strany mohou zvolit místo společenství nabytého majetku, stanoví, že každý z manželů je oprávněn nabývat, držet a spravovat majetek, který si pořídil svým jménem, jako kdyby se jednalo o jeho výlučný majetek. V rámci tohoto režimu však není vyloučeno, aby manželé nabyli společný majetek, který je poté spravován společně.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Pokud jde o režim společenství nabytého majetku, platí obecné pravidlo, že oba manželé musí nakládat s majetkem manželů a spravovat jej společně. Co se však týká tohoto konkrétního režimu, maltské právo rozlišuje mezi běžnou správou, tj. úkony, které může provádět jeden z manželů sám, a mimořádnou správou, tj. úkony, které musí provádět oba společně. Maltské právo uvádí pouze úkony v rámci mimořádné správy, tudíž úkony, které nejsou v zákoně výslovně zmíněny, je třeba považovat za úkony v rámci běžné správy. Proto je formálním požadavkem, který je nutné s ohledem na fungování režimu společenství nabytého majetku vždy dodržet, souhlas obou manželů. Pokud nebyl udělen souhlas stran s převodem movitého a nemovitého majetku nebo se zřízením věcného či osobního práva k tomuto majetku, může být příslušný úkon na žádost strany, která souhlas neudělila, zrušen.

Co se týká režimu oddělených jmění, platí obecné pravidlo, že každý z manželů je oprávněn nakládat s majetkem a spravovat jej svým jménem bez souhlasu druhého manžela.

Pokud jde o režim společenství zbylé části odděleně spravovaného majetku, obecným pravidlem je, že pokud se jeden z manželů rozhodne nabýt majetek sám, nemusí si předem vyžádat souhlas druhého manžela, a je oprávněn nakládat s takto nabytým majetkem a spravovat jej sám. Pokud na druhou stranu pořídí určitou věc oba manželé společně, udělili oba souhlas, a proto jsou oba oprávněni nakládat se společně pořízeným majetkem a spravovat jej společně.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Je-li zvolen **režim společenství nabytého majetku**, jsou manželé povinni činit vše společně. Nemohou proto s majetkem nakládat a spravovat jej libovolně, vyjma úkonů v rámci běžné správy, které nevyžadují jejich společný souhlas.

Je-li na druhé straně zvolen **režim oddělených jmění**, může každý z manželů nakládat s majetkem libovolně svým jménem bez zasahování ze strany druhého manžela.

Co se týká **režimu společenství zbylé části odděleně spravovaného majetku**, může v případě, že jeden z manželů nabyl majetek bez souhlasu druhého manžela, dotyčný manžel nakládat s tímto majetkem bez omezení. Pokud však manželé nabyli majetek společně, mohou s ohledem na společně pořízený majetek jednat pouze společně.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Je-li v platnosti režim společenství nabytého majetku, zákon jednoznačně stanoví, že tento režim nabývá účinnosti ode dne uzavření manželství a končí úmrtím jednoho z manželů, nebo zánikem manželství v důsledku rozvodu. Zákon rovněž stanoví, že v případě rozluky manželů lze požádat o právní rozdělení společného jmění manželů.

V případech týkajících se režimu společenství zbylé části odděleně spravovaného majetku zákon stanoví, že tento režim je ukončen mimo jiné v případě zániku manželství a rozluky manželů.

Řídí-li se však manželství režimem oddělených jmění, v případě ukončení manželství, ať už rozlukou nebo prohlášením manželství za neplatné, nakládá každý z manželů i nadále s majetkem, který nabyt svým jménem, a spravuje jej.

Účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství jsou tudíž takové, že se veškerý majetek nabytý během manželství rozdělí mezi manžele buď na základě smírného narovnání, nebo rozhodnutí příslušného soudu.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

V případě úmrtí jednoho z manželů manželský majetkový režim končí a začíná platit maltské dědické právo, takže majetek zesnulého manžela je rozdělen mezi dědice. Hlavním faktorem, který je třeba vzít v úvahu, je to, zda zesnulá strana zanechala závět, či nikoli.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Příslušným orgánem, který rozhoduje o záležitostech týkajících se majetkových poměrů v manželství, je občanskoprávní soud (senát pro rodinné právo).

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Jakmile mezi manžely začne platit příslušný majetkový režim, zakládá to případně právní vztah mezi manžely a třetími osobami. Třetí osoby jsou oprávněny uplatnit svá zákonná práva vůči oběma manželům společně nebo případně samostatně, v závislosti na tom, s kým uzavřely smlouvu nebo kdo je jejich dlužníkem.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

K postupu pro rozdělení majetku obvykle dochází ve fázi, kdy manželé zahájili řízení o rozluce nebo rozvodu manželství. Před postoupením dané věci příslušnému soudu tyto postupy vyžadují, aby manželé zahájili mediační řízení.

Je-li mediace úspěšná, je možná rozluka manželů smírnou cestou, kdy se manželé dohodnou na vzájemných právech, na právech vůči dětem a na rozdělení jmění manželů, a to prostřednictvím veřejné listiny, kterou ověří příslušný soud, aby bylo zajištěno zachování rovnováhy práv manželů. Po schválení příslušným soudem je vyhotoven notářský zápis této smlouvy a je zaregistrována, aby měla právní účinek s ohledem na veškeré účely, včetně vůči třetím osobám.

Není-li mediace úspěšná a nedospěly-li strany k smírnému narovnání, musí zahájit řízení u příslušného soudu a podat návrh na zrušení manželského majetkového režimu za účelem rozdělení majetku mezi oba manžele. Jakmile rozhodnutí příslušného soudu nabude právní moci, je toto rozhodnutí zaregistrováno, aby mělo právní účinek s ohledem na veškeré účely, včetně vůči třetím osobám.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Aby bylo možno na Maltě zaregistrovat nemovitost, předloží notář, který vyhotovil smlouvu týkající se dotyčné nemovitosti, veřejnému rejstříku za tímto účelem notářský zápis. Po předložení notářského zápisu je nemovitost zaregistrována a smlouva je závazná pro smluvní strany i pro třetí osoby.

Poslední aktualizace: 09/11/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Rakousko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Podle rakouského práva představuje zákonnou úpravu majetkových poměrů v manželství režim oddělených jmění (*Gütertrennung*). Každý z manželů si ponechává majetek, který přinesl do manželství, a stává se jediným vlastníkem majetku, který nabyt (§ 1233 a § 1237 rakouského občanského zákoníku, *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*). Každý z manželů je rovněž jediným dlužníkem svých věřitelů a jediným věžitelem svých dlužníků.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Na základě manželské smlouvy (*Ehepakt*) si mohou manželé zvolit jinou než zákonnou úpravu majetkových poměrů. Manželská smlouva musí být uzavřena ve formě notářské listiny, aby byla platná (§ 1 zákona o notářských listinách, *Notariatsaktesgesetz*).

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Manželé si mohou v zásadě zvolit úpravu majetkových poměrů podle svého přání. V manželské smlouvě však nelze stanovit například úplné vzájemné upuštění od výživného v případě existujícího manželství.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Zákonné „úplné“ oddělení majetku existuje do doby prohlášení manželství za neplatné, rozvodu manželství nebo jeho zrušení, neboť tehdy dochází k rozdělení majetku, při němž nejsou vlastnické vztahy rozhodující. V případě zániku manželství platí zásada rozdělení majetku manželů. Rozdělí se jak majetek manželů určený k běžnému užívání, tj. předměty užívané oběma manželi, například byt nebo dům manželů, osobní automobil nebo vybavení domácnosti, tak i úspory manželů. To zahrnuje jakékoli majetkové hodnoty, které manželé nabyli během manželství a které jsou podle své povahy obvykle určeny ke zcizení.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Zemře-li jeden z manželů, kteří uzavřeli majetkové společenství (*Gütergemeinschaft*) (v praxi ojedinělý případ), je společné jmění rozděleno. Čisté jmění, které zbude po odečtení všech dluhů, přechází podle stanoveného podílu na pozůstalého manžela a do pozůstalosti zesnulé osoby. V běžném případě režimu oddělených jmění (*Gütertrennung*) se zákonný podíl pozůstalého manžela stanoví podle počtu dalších příbuzných zesnulé osoby, kteří rovněž dědí. Pozůstalý manžel má nárok na třetinu pozůstalosti, pokud zesnulý manžel po sobě zanechal děti nebo jejich potomky; na dvě třetiny pozůstalosti, pokud zesnulý manžel po sobě zanechal rodiče, a v ostatních případech na celou pozůstalost. Manželé patří k osobám, které mají nárok na povinný dědický podíl (*pflichtteilsberechtigten Personen*). Povinný dědický podíl manžela představuje polovinu toho, co by mu náleželo podle zákonné dědické posloupnosti.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Po rozvodu, zrušení manželství nebo jeho prohlášení za neplatné se podle § 81 a násl. zákona o manželství (*Ehegesetz*) majetek vypořádává vzájemnou dohodou, nebo rozhodnutím soudu.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Bez součinnosti druhého manžela nemůže žádný z manželů v zásadě udělovat třetím osobám zvláštní práva ani jim ukládat povinnosti. Pouze v případě zastupování v obvyklých záležitostech společné domácnosti (*Schlüsselgewalt*) může manžel, který vede společnou domácnost a nemá žádné příjmy, zastupovat druhého manžela při právních úkonech každodenního života ve prospěch společné domácnosti, které nepřesahují určitou míru odpovídající životní úrovni manželů. To neplatí, pakliže druhý manžel třetí straně oznámí, že si nepřeje být zastupován svým manželem. Nemůže-li třetí strana za daných okolností zjistit, že jednající manžel vystupuje jako zástupce, odpovídají oba manželé společně a nerozdílně.

Majetkové společenství manželů (je-li výslovně dohodnuto namísto režimu oddělených jmění) zakládá závazek pouze ve vztahu mezi manžely v tom smyslu, že jeden z manželů nemůže bez souhlasu druhého nakládat se svým podílem na společném jmění. Věcný účinek s ohledem na nemovitý majetek nastává pouze tehdy, je-li v katastru nemovitostí zapsán zákaz prodeje či zatížení majetku podle § 364c občanského zákoníku nebo omezení podle § 1236 občanského zákoníku, podle něhož nemůže žádná strana po dobu trvání majetkového společenství jednostranně nakládat se svou polovinou nebo podílem.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Rozdělení majetku v případě rozvodu, zrušení manželství nebo jeho prohlášení za neplatné podle § 81 a násl. zákona o manželství nezávisí na zavinění, ačkoliv k zavinění lze přihlídnout při zvažování spravedlnosti. K rozdělení majetku dochází po vzájemné dohodě stran, nebo na základě soudního rozhodnutí, o něž požádá jedna ze stran. V opačném případě platí i nadále režim oddělených jmění, tj. každý z manželů si ponechává svůj vlastní majetek. Návrh je nutno podat do jednoho roku poté, co rozhodnutí o rozvodu manželství nabylo právní moci. Rozděluje se majetek manželů určený k běžnému užívání i úspory manželů. Podle § 82 zákona o manželství se rozdělení majetku netýká: předmětů, které jeden z manželů přinesl do manželství nebo zdědil, předmětů darovaných třetími osobami, předmětů, které používá výhradně jeden z manželů pro osobní účely nebo pro účely výdělečné činnosti, a předmětů náležejících společnosti nebo podílů ve společnosti, nejedná-li se pouze o investice.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Návrh na zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí je nutno podat okresnímu soudu, v jehož obvodu se dotyčná nemovitost nachází.

Návrh je třeba podat písemně a navrhovatel jej musí podepsat. Podpis nemusí být v zásadě ověřený, není-li v návrhu zahrnuto tzv. vkladní prohlášení (*Aufsandungserklärung*).

K návrhu je třeba připojit veřejnou nebo soukromou listinu udávající právní důvody nabytí nemovitosti (např. kupní smlouvu) s ověřenými podpisy stran.

Kromě přesných údajů o nemovitosti musí soukromé listiny obsahovat vkladní prohlášení.

Vkladní prohlášení je výslovné prohlášení o souhlasu se zápisem změny práv (do katastru nemovitostí) vydané osobou, jejíž právo je omezeno, zatíženo, zrušeno nebo převedeno na jinou osobu (v případě kupní smlouvy na prodávajícího). Vkladní prohlášení musí být ověřeno soudem nebo notářem a podepsáno smluvními stranami. Vkladní prohlášení může být rovněž předloženo jako součást návrhu na zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí. V tomto případě musí být podpisy v návrhu ověřeny soudem nebo notářem.

K návrhu se připojuje potvrzení, že dotyčná osoba nemá nedoplatky na daních, podle § 160 Spolkového daňového řádu (*Bundesabgabeordnung*). Jedná se o potvrzení finančního úřadu, že z hlediska splatných daní neexistují žádné překážky zápisu do katastru nemovitostí.

Pokud návrh vyhotoví advokát nebo notář, musí být podán elektronicky. V tomto případě musí být připojené písemnosti umístěny v elektronickém archivu dokumentů. Potvrzení finančního úřadu o bezdlužnosti lze nahradit prohlášením o vlastním výpočtu, které vyhotovil advokát nebo notář.

Poslední aktualizace: 05/06/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Portugalsko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Ano. Manželé mohou uzavřít manželskou smlouvu, v níž si zvolí příslušnou úpravu majetkových poměrů v manželství. Tato smlouva je známá jako předmanželská smlouva (*convenção antenupcial*) – článek 1698 portugalského občanského zákoníku (*Código Civil*).

Pokud si manželé nezvolí režim, nebo v určitých případech, kdy je předmanželská smlouva neplatná, je zákonnou úpravou majetkových poměrů v manželství režim společenství nabytého majetku (*regime da comunhão de adquiridos*), a to v souladu s články 1717 a 1721 občanského zákoníku.

V tomto případě se k určení majetku ve společném vlastnictví a majetku v odděleném vlastnictví použijí ustanovení článků 1721 až 1731 občanského zákoníku.

Výjimečně existují případy (stanovené v článku 1720 občanského zákoníku), kdy je zákonnou úpravou režim oddělených jmění (*regime de separação de bens*).

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou svůj manželský majetkový režim zřídít uzavřením předmanželské smlouvy, v níž si mohou zvolit jeden ze tří režimů stanovených v občanském zákoníku, nebo se mohou v mezích platného práva dohodnout na jiné úpravě (článek 1698 občanského zákoníku).

V portugalském občanském zákoníku jsou stanoveny tyto tři manželské majetkové režimy:

režim společenství nabytého majetku (*regime da comunhão de adquiridos* – články 1721 až 1731 občanského zákoníku),

režim majetkového společenství (*regime da comunhão geral de bens* – články 1732 až 1734 občanského zákoníku),

režim oddělených jmění (*regime da separação de bens* – články 1735 až 1735 občanského zákoníku).

Jak bylo uvedeno výše, manželé si mohou v mezích platného práva sjednat jinou úpravu. Tak tomu je v případě, kdy je příslušnou úpravou majetkových poměrů v manželství režim společenství nabytého majetku, manželé se však v předmanželské smlouvě dohodnou, že se určitý nemovitý majetek, který jeden z nich nabyl před uzavřením manželství (např. rodinný dům), stane po sňatku společným jměním, neboť oba chtějí ručit za příslušnou hypotéku.

Co se týká formálních požadavků, předmanželská smlouva musí mít formu veřejné listiny vyhotovené u notáře nebo prohlášení učiněného u matrikáře (článek 1710 občanského zákoníku a články 189 až 191 zákona o evidenci obyvatel (*Código do Registo Civil*)).

Předmanželská smlouva se zpravidla uzavírá před sňatkem. Podle článku 1714 občanského zákoníku nelze předmanželskou smlouvu a úpravu majetkových poměrů po uzavření manželství změnit, není-li v článku 1715 občanského zákoníku stanoveno jinak.

Ustanovení vztahující se na předmanželské smlouvy obsahuje kniha IV hlava II kapitola IX oddíl III občanského zákoníku (články 1698 až 1716).

Ustanovení týkající se darů pro manžele a darů mezi manžely jsou obsažena v knize IV hlavě II kapitole X oddílech I a II článkách 1753 až 1766 občanského zákoníku.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

V článku 1720 občanského zákoníku jsou stanoveny dvě situace, kdy je zákonnou úpravou majetkových poměrů v manželství režim oddělených jmění: je-li manželství uzavřeno bez předchozího postupu před uzavřením manželství, a jsou-li manželé starší 60 let.

Kromě těchto případů si mohou manželé zvolit úpravu v mezích platného práva.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Podle článku 1688 občanského zákoníku končí manželský vztah mezi manžely rozvodem nebo prohlášením manželství za neplatné, aniž jsou dotčena ustanovení týkající se výživného. Rozluka manželů a oddělení jejich majetku nevede k zániku manželství, právní účinky v případě rozluky jsou však velmi podobné jako u rozvodu, jak bude objasněno níže.

Co se týká rozdělení majetku a uhrazení dluhů, článek 1689 občanského zákoníku stanoví, že jakmile skončil manželský majetkový režim, mají manželé nebo jejich příslušní dědici nárok na obdržení svého osobního majetku a svého podílu na společném jmění. Manžel, který má vůči společnému jmění dluh, musí tento dluh uhradit.

Co se týká dluhů, přednost má uhrazení společných dluhů ze společného jmění a teprve po vyrovnání těchto dluhů jsou uhrazeny zbývající dluhy. Pokud má jeden z manželů dluh vůči druhému manželovi, musí tento dluh uhradit ze svého podílu na společném jmění. Není-li společného jmění, musí dotčený manžel dluh uhradit ze svého osobního majetku.

Právní účinky rozvodu

Účinky rozvodu jsou stanoveny v článcích 1788 až 1793-A portugalského občanského zákoníku.

Rozvodem zpravidla manželství zaniká, přičemž důsledky jsou stejné jako v případě zániku manželství kvůli úmrtí jednoho z manželů.

Co se týká dědění, podle článku 2133 občanského zákoníku ztrácí po vynesení rozsudku o rozvodu manželství bývalý manžel postavení zákonného dědice, a to i v případě, byl-li tento rozsudek vydán po smrti druhého manžela.

Podle portugalského práva se jmění manželů zpravidla nerozděluje během řízení o rozvodu manželství, nýbrž až posléze. V případě rozvodu se souhlasem druhého manžela, který byl udělen na matričním úřadě, se však mohou manželé ihned dohodnout na způsobu rozdělení majetku manželů (článek 272-A zákona o evidenci obyvatel).

Co se týká účinků rozvodu, obecné pravidlo je toto:

rozvod nabývá účinku ode dne, kdy rozsudek o rozvodu manželství nabude právní moci.

Majetkové důsledky rozvodu manželů jsou tyto:

Rozvod má na majetek manželů účinky zpětně ode dne zahájení řízení o rozvodu manželství.

Na žádost kteréhokoli manžela však mohou být majetkové důsledky rozvodu stanoveny zpětně ode dne, kdy manželé ukončili soužití, pokud lze toto datum v řízení ověřit.

Při rozdělení majetku po rozvodu nemůže žádný z manželů obdržet větší podíl, než jaký by obdržel v případě, že by se na manželství vztahoval režim společenství nabytého majetku.

Každý z manželů přichází o veškeré požitky, které získal nebo měl získat v důsledku manželství (např. dary mezi manžely, dary třetí osoby předané manželům u příležitosti uzavření sňatku). V tomto případě může osoba, která dar poskytla, rozhodnout, že dotčený požitek připadne dětem manželů.

Poškozený manžel má právo požadovat náhradu újmy způsobené druhým manželem na obecné úrovni občanskoprávní odpovědnosti a u běžných soudů.

Pokud důvody rozvodu souvisejí s mentální poruchou jednoho z manželů, musí manžel, který podává návrh na rozvod manželství, odškodnit druhého manžela za osobní újmu způsobenou zánikem manželství. Tento nárok je třeba uplatnit během řízení o rozvodu manželství.

Každý manžel může soud požádat, aby mu povolil pronajmout si rodinné obydlí bez ohledu na to, zda je ve společném vlastnictví, nebo ve vlastnictví druhého manžela.

Domácí zvířata mohou být svěřena jednomu nebo oběma manželům, přičemž se zohlední zejména zájmy každého z manželů a jejich dětí a rovněž blaho zvířete.

Majetkové důsledky rozvodu manželství na vztahy mezi manžely a třetími osobami jsou tyto:

Manželé se mohou dovolávat majetkových důsledků rozvodu vůči třetím osobám ode dne, kdy byl rozsudek zaregistrován v evidenci obyvatel.

Co se týká vyživovacích povinností mezi bývalými manžely, v článcích 2016 a 2019 občanského zákoníku je stanoveno, že:

po rozvodu má každý z bývalých manželů zpravidla povinnost žít se sám,

každý z bývalých manželů má nárok na výživné bez ohledu na to, zda došlo k rozvodu se souhlasem druhého manžela, či nikoli; nárok na výživné však lze odmítnout z důvodu spravedlnosti,

nárok na výživné zaniká, pokud oprávněná osoba uzavře nové manželství, vstoupí do nesezdaného soužití (*união de facto*) nebo přestane být způsobilá z důvodu nevhodného chování.

Účinky rozluky manželů a oddělení jejich majetku

Co se týká rozluky, článek 1794 občanského zákoníku odkazuje na ustanovení o rozvodu, jak byla uvedena výše, s jedinou výjimkou: rozlukou manželství nezaniká.

Kromě této jediné výjimky jsou podle článků 1795-A, 2016 a 2133 občanského zákoníku účinky rozluky na majetkové poměry manželů, vyživovací povinnosti a dědění stejné jako účinky rozvodu.

Právní účinky prohlášení manželství za neplatné

Mezi prohlášením manželství za neplatné a neexistujícím manželstvím je rozdíl.

V případě neexistence manželství, jak je stanoveno v článcích 1628 až 1630 občanského zákoníku (např. chybí-li zcela prohlášení jednoho či obou manželů), nemá neexistující manželství žádné účinky.

V případě prohlášení neplatnosti občanského sňatku, jak je stanoveno v článku 1631 občanského zákoníku (např. v případě právních překážek či nesprávného prohlášení), jsou účinky uvedené v článku 1647 občanského zákoníku tyto:

Pokud oba manželé jednali v dobré víře, má manželství účinky mezi nimi a vůči třetím osobám, dokud soudní rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné nenabude právní moci.

Jestliže v dobré víře jednal pouze jeden z manželů, pak účinky manželství platí jen pro něj. Manžel jednající v dobré víře se může mimoto dovolávat účinků manželství vůči třetím osobám, pokud zohledňují vztah mezi manžely.

Tato pravidla se vztahují na prohlášení neplatnosti katolických sňatků uzavřených církevními úřady do doby, než je soudní rozhodnutí zapsáno v evidenci obyvatel, pokud byl katolický sňatek takto registrován.

Články 1649 a 1650 občanského zákoníku stanoví zvláštní majetkové sankce v případě manželství mezi nezletilými a manželství porušujícího právní překážky, a sice následovně:

Nezletilá osoba, která uzavře manželství bez potřebného povolení, se považuje za nezletilou, dokud nedosáhne zletilosti, pokud jde o správu majetku, který vlastnila v době sňatku, a majetku, který nabyla darem po sňatku. Výživné požadované v závislosti na jejím postavení však bude odečteno z výnosů z tohoto majetku.

Tento majetek spravují do doby, než nezletilá osoba dosáhne zletilosti, rodiče nebo zákonný zástupce nezletilé osoby, a nikoli druhý manžel.

Tento majetek nelze použít během manželství ani po jeho zániku k vyrovnání dluhů kteréhokoli z manželů, které vznikly před tím, než nezletilá osoba dosáhla zletilosti.

Jsou-li porušeny překážky stanovené v čl. 1604 písm. c) a d) občanského zákoníku (např. překážka manželství z důvodu pokrevního příbuzenství), nemůže manžel, který se tohoto porušení dopustil, od druhého manžela získat požitky ve formě daru či závěti.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Manželský majetkový režim končí úmrtím jednoho z manželů, jak je stanoveno v článku 1788 občanského zákoníku.

Majetek ve společném vlastnictví je nutno rozdělit. Majetek zesnulé osoby zahrnuje její osobní majetek a případně její podíl na společném jmění manželů v souladu s článkem 2024 občanského zákoníku.

Zákonným dědicem je zpravidla pozůstalý manžel, kterému připadá povinný dědický podíl bez ohledu na existenci závěti (články 2131 a 2133 nebo případně články 2158 a 2159 občanského zákoníku).

Podle podmínek stanovených v článku 2103-A občanského zákoníku má mimoto pozůstalý manžel při rozdělení majetku nárok na užívání společné domácnosti, jejího zařízení a vybavení. Pokud toto překračuje jeho dědický podíl a podíl na společném jmění, musí pozůstalý manžel poskytnout ostatním dědicům náhradu.

Podle článku 1698 a čl. 1700 odst. 3 občanského zákoníku se však v případě, je-li úpravou majetkových poměrů v manželství režim oddělených jmění, mohou manželé vzdát svého postavení dědice v předmanželské smlouvě.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Ve věcech majetkových poměrů mezi manželi mají pravomoc rozhodovat soudy, matriční úřady a notáři, a to podle toho, která z níže uvedených situací nastane.

Podle portugalského práva se na předmanželské smlouvy a majetkové poměry mezi manželi vztahuje zásada neměnnosti zakotvená v článku 1714 občanského zákoníku. Pokud se tedy budoucí manželé chtějí dohodnout na majetkovém režimu a odklonit se od zákonné úpravy majetkových poměrů, musí se majetkové poměry stanovit v předmanželské smlouvě (článek 1710 občanského zákoníku), která musí být podepsána před uzavřením manželství. Během manželství nemohou manželé dohodnuté majetkové poměry ve smlouvě změnit nebo zrušit. Výjimkou ze zásady neměnnosti jsou situace stanovené v článku 1715 občanského zákoníku (např. v případě rozdělení majetku soudem nebo rozluky osob a majetku).

Požadavky týkající se majetkového režimu musí být stanoveny v předmanželské smlouvě (článek 1698 občanského zákoníku). Aby mohla být předmanželská smlouva uzavřena, je nutné splnit náležitosti týkající se její formy a oznámení. Co se týče požadavků na formu, článek 1710 občanského zákoníku stanoví, že aby byly předmanželské smlouvy platné, musí být uzavřeny prostřednictvím prohlášení učiněného na registračním úřadu nebo formou veřejné listiny podepsané před notářem. Co se týče požadavků na oznámení, musí být předmanželské smlouvy – aby byly účinné vůči třetím stranám – zaregistrovány v souladu s čl. 1711 odst. 1 občanského zákoníku. Pro tyto účely se dědicové manželů a jiné strany předmanželské smlouvy nepovažují za třetí osoby. Registrace smlouvy nezbavuje povinnosti zapsat příslušné majetkové skutečnosti do katastru nemovitostí. Rovněž je třeba dodržet stanovenou lhůtu: předmanželská smlouva musí být podepsána před uzavřením manželství, zároveň však nesmí mezi datem jejího podpisu a uzavřením manželství uplynout více než jeden rok; v opačném případě smlouva pozbude platnosti, jak je stanoveno v článku 1716 občanského zákoníku.

Uvedené informace naleznete v publikaci *Os Regulamentos Europeus: impacto na actividade registal e notarial* (Evropská nařízení: dopad na činnost registračních úřadů a notářů), která je k dispozici v portugalské a angličtině na adrese <https://www.rededecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>

V případě rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné se liší orgány příslušné pro rozhodování o rozdělení majetku a uplatnění příslušného majetkového režimu v závislosti na tom, zda se manželé na rozdělení svého majetku dohodnou, či nikoli.

Dosáhnou-li manželé ohledně rozdělení svého majetku v případě rozvodu nebo rozluky dohody, jsou příslušné matriční úřady. Mohou nastat dvě situace: V případě rozvodu nebo rozluky se souhlasem druhého manžela je s ohledem na rozvod nebo rozluky příslušná matrika, která v rámci tohoto řízení může schválit dohodu o rozdělení majetku, zabývat se splněním daňových povinností a učinit změny v majetkovém rejstříku v důsledku rozdělení majetku. V případě sporného rozvodu nebo rozluky, pro něž jsou příslušné rodinné soudy a soudy pro mladistvé (*Tribunais de Família e Menores*), platí, že pokud se strany dohodnou na rozdělení majetku po rozvodu nebo rozluce, je matrika oprávněna zabývat se rozdělením majetku, splněním daňových povinností a provedením změn v majetkovém rejstříku v důsledku rozdělení majetku. Tento právní rámec je stanoven v článcích 272-A a 272-B zákona o evidenci obyvatel. Praktické informace o těchto službách a příslušných nákladech jsou k dispozici na adrese <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha>

Dospějí-li strany po rozvodu nebo rozluce k dohodě ohledně rozdělení majetku, mohou podepsat u notáře veřejnou listinu. V tomto případě odpovídá notář za registraci nemovitostí do dvou měsíců a strany musí ve stejné lhůtě splnit své daňové povinnosti (články 8-B a 8-C zákona o katastru nemovitostí (*Código do Registo Predial*)).

Nemohou-li manželé ohledně rozdělení majetku dospět k dohodě (v případě rozvodu nebo rozluky) nebo je-li manželství prohlášeno za neplatné, musí se na žádost kterékolik ze stran zahájit soupis majetku. Soudy mají výlučnou pravomoc týkající se soupisu majetku v situacích stanovených v čl. 1083 odst. 1 občanského soudního řádu (*Código de Processo Civil*) (např. pokud soupis majetku závisí na jiném soudním řízení). V jiných situacích může být soupis majetku vyžádán na podnět zúčastněné strany, která jej zahájí, nebo na základě vzájemné dohody mezi všemi zúčastněnými stranami, a to u soudu nebo u notáře uvedeného na seznamu podle článku 1 režimu pro řízení o soupisu majetku (*Regime do Inventário Notarial*), zveřejněného v příloze zákona č. 117/19 ze dne 13. září 2019, v souladu s čl. 1083 odst. 2 občanského soudního řádu. Notář, který se danou věcí zabývá, využívá systém řízení případů <https://www.inventarios.pt/>.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Články 1682 a 1683 občanského zákoníku stanoví, že v některých případech musí mít manžel při uzavírání určitých smluv se třetí osobou souhlas druhého manžela. To závisí na úpravě majetkových poměrů v manželství (např. režim oddělených jmění nebo majetkové společenství), pravomoci týkající se správy majetku v důsledku daného režimu (např. společná správa určitého majetku), povaze majetku (např. rodinné obydlí; společný majetek) nebo povaze smlouvy (např. kupní smlouva; přijetí darů).

Podle článku 1687 občanského zákoníku má neudělení souhlasu druhým manželem pro třetí osoby tyto důsledky:

Pokud jeden z manželů uzavře smlouvu, která porušuje ustanovení čl. 1682 odst. 1 a 3 (např. převod vlastnického práva k určitým movitým věcem), článku 1682A (např. převod vlastnického práva k nemovitosti v rámci režimu majetkového společenství; převod vlastnického práva k rodinnému obydlí v rámci jakéhokoli manželského majetkového režimu), článku 1682B (např. zrušení nájemní smlouvy týkající se rodinného obydlí) nebo čl. 1683 odst. 2 (vzdání se dědictví nebo odkazu) občanského zákoníku, může druhý manžel nebo jeho dědic požádat o zrušení dotyčné smlouvy.

Jestliže manžel převede vlastnické právo k nezapsanému movitému majetku nebo uzavře smlouvu, která zřizuje břemeno s ohledem na tento majetek, bez souhlasu druhého manžela, pakliže se tento vyžaduje, nelze se výše uvedeného zrušení dovolávat vůči třetí osobě, která jednala v dobré víře.

Pokud jeden z manželů v rozporu s právními předpisy převede vlastnické právo k majetku náležejícímu výhradně druhému manželovi nebo uzavře smlouvu, která zřizuje břemeno s ohledem na tento majetek, je smlouva neplatná a příslušná zaplacená částka se musí vrátit, konkrétně podle článků 892 až 904 občanského zákoníku, které stanoví důsledky protiprávního jednání prodávajícího.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Je-li dosažena dohoda o rozdělení majetku, může být schválena matričním úřadem nebo mít formu veřejné listiny podepsané u notáře, a to v závislosti na situacích uvedených v odpovědi na otázku č. 6.

Není-li takové dohody dosaženo, zahájí soud nebo notář soupis majetku, jak bylo již popsáno v odpovědi na otázku č. 6.

Postup soudního soupisu majetku upravují ustanovení knihy V hlavy XVI (články 1082 až 1130) občanského soudního řádu, která se obdobně použijí na soupis majetku prováděný notářem (článek 2 režimu pro řízení o soupisu majetku, zveřejněného v příloze zákona č. 117/19 ze dne 13. září 2019). Soupis majetku pro účely rozdělení jmění manželů zahrnuje tyto fáze: úvodní fáze, námítky a ověření závazků, předběžné vyslechnutí zúčastněných stran, rozhodnutí ve věci samé a jednání zúčastněných stran, plán dělení majetku a potvrzující rozsudek, žaloby podané po potvrzujícím rozsudku.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Osoba, která žádá o registraci nemovitosti, musí katastrálnímu úřadu předložit žádost o zápis a připojit písemnosti dokládající skutkovou podstatu. Obvykle se vyžadují tyto písemnosti: veřejná listina, osvědčení o vlastnictví, doklad o uhrazení kolkového a obecní daně z nemovitostí, případně doklad o zrušení hypotéky. Jsou-li tyto písemnosti již v katastru nemovitostí zaevidovány, uvede se pouze příslušný odkaz.

Podává-li žádost zástupce žadatele, musí být k žádosti připojena plná moc. Podle článku 39 zákona o katastru nemovitostí však advokáti, notáři a právní zástupci nemusí k žádosti o zápis plnou moc připojit.

Žadatelé, kteří mají digitální osvědčení (občané s portugalským občanským průkazem, advokáti, notáři a právní zástupci řádně registrovaní u příslušného sdružení), mohou podat žádost o zápis nemovitosti a připojit potřebné doklady na internetu. Žadatelé bez digitálního osvědčení mohou podat žádost osobně na katastrálním úřadu, nebo ji zaslat poštou.

Informace o postupu registrace a o příslušných nákladech jsou k dispozici na adrese:

 <https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

Aktuální znění portugalského občanského zákoníku a jiných výše uvedených právních předpisů jsou k dispozici v portugalštině na těchto internetových stránkách:

 Občanský zákoník

 Zákon o evidenci obyvatel

 Zákon o katastru nemovitostí

 Občanský soudní řád

 Režim pro řízení o soupisu majetku

Závěrečná poznámka:

Informace uvedené v tomto informativním přehledu jsou obecné a nejsou úplné. Pro kontaktní místo, Evropskou justiční síť pro občanské a obchodní věci, soudy ani jiné uživatele nejsou závazné. Vždy je třeba nahlédnout do aktuálního znění platných právních předpisů. Uvedené informace nenahrazují právní poradenství poskytnuté právníkem.

Poslední aktualizace: 06/10/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Slovinsko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Ano.

Úprava majetkových poměrů v manželství se řídí zákonem o rodině Republiky Slovinsko (*Družinski zakonik Republike Slovenije* (DZ)):

Pokud manželé neuzavřou smlouvu o jiné formě úpravy majetkových poměrů v manželství, použije se zákonný manželský majetkový režim. Jestliže takovou smlouvu uzavřou, vztahuje se na ně smluvní manželský majetkový režim.

Zákonná úprava majetkových poměrů v manželství zahrnuje majetkové společenství s ohledem na společné jmění manželů a režim oddělených jmění s ohledem na osobní majetek každého manžela.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé nebo budoucí manželé si mohou majetkový režim sjednat ve smlouvě. Smlouvami o úpravě majetkových poměrů v manželství jsou smlouvy, v nichž manželé stanoví jiný majetkový režim, než je zákonná úprava majetkových poměrů.

V těchto smlouvách se mohou dohodnout rovněž na stanovení odlišných manželských majetkových režimů po dobu trvání manželství a v případě rozvodu.

Smlouvy, které manželé uzavřou v souvislosti s vlastnickými právy a povinnostmi, musí mít formu notářské listiny. Smluvní manželský majetkový režim se na manžele vztahuje, jakmile byla uzavřena příslušná smlouva, pokud se nedohodnou jinak. Předmanželská smlouva uzavřená budoucími manžely ohledně úpravy majetkových poměrů v manželství nabývá účinku ke dni uzavření manželství nebo následující den podle toho, co budoucí manželé stanoví v předmanželské smlouvě. Smlouvy o úpravě majetkových poměrů v manželství musí být zapsány v rejstříku takovýchto smluv. Není-li smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství zapsána v příslušném rejstříku, má se za účelem vztahu se třetími osobami za to, že se na majetkový vztah mezi manžely vztahuje zákonná úprava majetkových poměrů v manželství.

Manželé se musí vzájemně informovat o svých majetkových poměrech před uzavřením smlouvy, která upravuje manželský majetkový režim. Pokud tak neučiní, lze smlouvu napadnout u soudu.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Nikoli. Manželé se však musí vzájemně informovat o svých majetkových poměrech před uzavřením smlouvy, která upravuje manželský majetkový režim.

Pokud tak neučiní, lze smlouvu napadnout u soudu.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

V případě zániku manželství je společné jmění manželů rozděleno.

Není-li ve smlouvě o úpravě majetkových poměrů v manželství, v níž se manželé rozhodli pro jiný než zákonný manželský majetkový režim, upřesněn způsob rozdělení společného jmění manželů, je toto rozděleno podle pravidel zákonného manželského majetkového režimu, nedohodnou-li se manželé jinak. Majetek se rozdělí podle situace, jaká existovala v době, kdy smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství vstoupila v platnost.

Jmění manželů je zpravidla rozděleno na základě stejných podílů, manželé však mohou předložit důkazy, že ke společnému jmění manželů přispěli rozdílně.

Nepodstatné rozdíly v příspěvku každého manžela ke společnému jmění manželů se neberou v potaz.

Pokud byly schváleny nebo stanoveny podíly na jmění manželů, mohou se manželé dohodnout na způsobu rozdělení majetku. Jestliže manželé souhlasí s tím, že se stanou společnými vlastníky majetku úměrně svým příslušným podílům na společném jmění manželů, považuje se toto rovněž za rozdělení majetku.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Úmrtí jednoho z manželů nemá na manželský majetkový režim vliv.

Majetek zesnulého manžela je předmětem dědického řízení.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Pro rozhodování o sporech týkajících se úpravy majetkových poměrů v manželství jsou příslušné soudy.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Společnými závazky manželů jsou závazky, které zavazují oba manžele podle obecných právních předpisů, závazky, které vznikly v souvislosti se společným jméním manželů, a závazky, které vznikly jednomu z manželů při uspokojování potřeb společného soužití s druhým manželem nebo uspokojování potřeb rodiny. Manželé odpovídají za tyto závazky společně a nerozdílně společným majetkem a osobním majetkem, který vlastní každý z nich. Kterýkoli manžel může od druhého manžela požadovat náhradu z toho důvodu, že při plnění společného závazku zaplatil více, než kolik činil jeho podíl. Osobními závazky manžela jsou závazky, které mu vznikly před uzavřením manželství, a závazky vzniklé po uzavření manželství, jež však podle čl. 82 odst. 1 zákona o rodině nepředstavují společné závazky.

Manžel odpovídá za osobní závazky svým osobním majetkem a svým podílem na společném jmění.

Není-li smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství zapsána v příslušném rejstříku, má se za účelem vztahů se třetími osobami za to, že se na majetkový vztah mezi manžely vztahuje zákonná úprava majetkových poměrů v manželství.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

V případě zániku manželství je společné jmění manželů rozděleno. Po dobu trvání manželství může být společné jmění manželů rozděleno na základě dohody, nebo na žádost jednoho z manželů.

Tyto dohody zahrnují jakoukoli dohodu manželů ohledně rozsahu jmění manželů. Není-li ve smlouvě o úpravě majetkových poměrů v manželství, v níž se manželé rozhodli pro jiný než zákonný manželský majetkový režim, upřesněn způsob rozdělení společného jmění manželů, je toto rozděleno podle pravidel zákonného manželského majetkového režimu, nedohodnou-li se manželé jinak. Majetek se rozdělí podle situace, jaká existovala v době, kdy smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství vstoupila v platnost.

Dluhy a pohledávky každého manžela ve vztahu k tomuto společnému jmění manželů jsou stanoveny před určením jeho podílu na tomto jmění.

Výše podílu každého manžela na společném jmění manželů může být dohodnuta mezi manžely, nebo o ni na žádost kteréhokoli z manželů rozhodne soud.

Jmění manželů je zpravidla rozděleno na základě stejných podílů, manželé však mohou předložit důkazy, že ke společnému jmění manželů přispěli rozdílně. Nepodstatné rozdíly v příspěvku každého manžela ke společnému jmění manželů se neberou v potaz.

V případě sporu ohledně výše podílu každého manžela na společném jmění uváží soud všechny okolnosti daného případu, zejména příjem každého manžela, pomoc, kterou si manželé poskytují navzájem, péči o děti, vykonávání domácích prací, péči o domácnost a rodinu, péči v zájmu zachování majetku a jiné formy práce a součinnosti při správě, ochraně a zvyšování majetku manželů.

Pokud byly schváleny nebo stanoveny podíly na společném jmění manželů, mohou se manželé dohodnout na způsobu rozdělení majetku. Jestliže manželé souhlasí s tím, že se stanou společnými vlastníky majetku úměrně svým příslušným podílům na společném jmění manželů, považuje se toto rovněž za rozdělení majetku.

Není-li dosaženo dohody ohledně rozdělení majetku, soud rozdělí majetek podle pravidel upravujících rozdělení společného jmění manželů.

Při rozdělování společného jmění manželů jsou předměty, které jsou určeny pro výkon povolání či jiné činnosti jednoho z manželů nebo které mu umožňují vydělávat si na živobytí, přiděleny tomuto manželovi mimo jeho podíl, a to na jeho žádost.

Totéž platí pro předměty, které jsou určeny výhradně pro osobní potřebu jednoho z manželů a které nejsou součástí jeho osobního majetku.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Katastrální soud (*zemljiškoknjižno sodišče*) rozhoduje o tom, zda povolí registraci, na základě písemností dokládajících právní základ pro nabytí práva, jež má být zapsáno, a splňujících ostatní zákonem stanovené podmínky.

Tyto písemnosti jsou uvedeny v čl. 40 odst. 1 zákona o katastru nemovitostí (*Zakon o zemljiški knjigi* (ZZK-1)).

Poslední aktualizace: 09/11/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Finsko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Finská úprava majetkových poměrů v manželství vychází z koncepce odloženého společného jmění. To znamená, že během manželství je majetek v odděleném vlastnictví, zaniklo-li však manželství, je rozdělen mezi manžely rovným dílem.

Uzavření manželství nemění vlastnictví majetku manželů. Podle finského zákona o manželství (*Avoliittolaki* 234/1929) zůstává majetek, který vlastní každý z manželů před uzavřením sňatku, během manželství i nadále ve vlastnictví dotyčného manžela. Majetek, který manželé během manželství nabyli či získali jako dědictví nebo dar, rovněž zůstává v jejich vlastnictví. Kromě vlastnictví jsou oddělené i dluhy, což znamená, že každý z manželů odpovídá sám za dluhy, jež vznikly před uzavřením manželství nebo během manželství. Oba manželé však odpovídají společně za dluh, který některému z manželů vznikl v souvislosti se zaopatřením rodiny.

V rámci finské úpravy majetkových poměrů v manželství má každý manžel manželské právo na majetek druhého manžela. Toto právo přiznává každému z manželů, nebo vdově či vdovci a dědicům zesnulého manžela nárok na polovinu čistého jmění manželů v době rozdělení majetku manželů v případě zániku manželství. Manželské právo se vztahuje na veškerý majetek bez ohledu na to, jak a kdy jej manželé nabyli nebo získali před uzavřením manželství.

Manželé se však mohou rozhodnout, že manželské právo v manželství uplatňovat nebudou, a to uzavřením smlouvy o úpravě majetkových poměrů v manželství. Manželské právo se nevztahuje rovněž na majetek, který některý z manželů získá na základě převodu, daru, závěti nebo doložky o obmyšlení, podle níž budoucí manžel oprávněné osoby nemá na dotyčný majetek manželské právo.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou uzavřít smlouvu o úpravě majetkových poměrů v manželství, a to před uzavřením sňatku, nebo během manželství. Smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství ovlivňuje způsob rozdělení majetku manželů. Manželé se mohou například dohodnout, že manžel nemá manželské právo na majetek patřící druhému manželovi, nýbrž že si každý manžel ponechává svůj vlastní majetek. Manželé se mohou rovněž dohodnout, že určitý majetek je z rozdělení majetku manželů vyloučen.

Smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství musí být uzavřena písemně a opatřena datem a podpisem. Mimoto ji musí dosvědčit dvě nezainteresované osoby. Smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství vstupuje v platnost, jakmile byla zaregistrována v místní evidenci obyvatel [*maistraatti*] (nebo od počátku roku 2020 úřadem pro digitální služby a údaje o obyvatelstvu [*Digi- ja väestötietovirasto*]).

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Zákon o manželství obsahuje určitá omezení týkající se správy majetku, jako je společná domácnost manželů nebo movité věci v domácnosti. Manžel nemůže bez písemného souhlasu druhého manžela nakládat s nemovitostí, která je užívána ke společnému bydlení manželů. Bez souhlasu druhého

manžela nemůže manžel zcizit nájemní právo či jiná práva opravňující k vlastnictví bytu určeného ke společnému bydlení manželů; movité věci, které tvoří součást vybavení společné domácnosti a které užívají oba manželé; potřebné nástroje a nářadí používané druhým manželem nebo movité věci, které jsou určeny k osobnímu užívání druhého manžela nebo dětí.

Rozdělení majetku manželů je možné upravit, pokud by toto rozdělení jinak vedlo k nepřiměřenému výsledku nebo pokud by druhý manžel získal neoprávněnou finanční výhodu. To znamená, že v každém jednotlivém případě se lze po náležitém uvážení odchýlit od pravidel, která se jinak vztahují na rozdělení majetku manželů. Při zvažování úpravy rozdělení majetku manželů je třeba věnovat zvláštní pozornost době trvání manželství, práci manželů pro společnou domácnost a činnosti za účelem hromadění a zachování majetku, jakož i jiným srovnatelným skutečnostem týkajícím se financí manželů.

Při úpravě rozdělení majetku manželů může být nařízeno, že manžel neobdrží majetek druhého manžela na základě manželského práva nebo že zmíněné právo je omezeno; že určitý majetek je z manželského práva při rozdělení majetku manželů zcela nebo částečně vyloučen nebo že veškerý majetek nebo jeho část vyloučené z manželského práva druhého manžela dohodou manželů jsou při rozdělení považovány zcela nebo částečně za majetek, na nějž se vztahuje manželské právo druhého manžela.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Pokud probíhá řízení o rozvodu manželství nebo pokud manželství zaniklo, musí se majetek manželů rozdělit, požádá-li o to jeden z manželů nebo dědic zesnulého manžela. V případě tohoto rozdělení majetku manželů se manželské právo uplatní stanovením částky, kterou musí manžel, jehož čisté jmění je vyšší, odevzdat druhému manželovi. Nemá-li žádný z manželů manželské právo na majetek druhého manžela, majetek manželů se nerozdělí, nýbrž oddělí. Jestliže mají manželé společný majetek, musí být v případě rozdělování majetku manželů nebo oddělení jejich majetku na žádost rozdělen i tento majetek. Rozdělení majetku manželů lze provést rovněž v případě vynesení cizího soudního rozhodnutí o rozluce manželů, jejichž majetkové poměry v manželství se řídí finským právem. Rozdělení však nelze provést, pokud manželé po vynesení soudního rozhodnutí o rozluce soužití obnoví.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Zaniklo-li manželství kvůli úmrtí jednoho z manželů, platí v zásadě stejná pravidla.

Zanechal-li zesnulý manžel přímé dědice (děti nebo jejich potomky), může vdova nebo vdovec a dědici zesnulé osoby požádat o rozdělení majetku manželů. Při tomto rozdělení majetku manželů je hlavním pravidlem rozdělení veškerého majetku rovným dílem. Polovina majetku případně pozůstalému manželovi a druhá polovina se rozdělí mezi dědice. Má-li však vdova nebo vdovec větší majetek než zesnulý manžel, má právo ponechat si veškerý svůj majetek.

Zaniklo-li manželství kvůli úmrtí jednoho z manželů, zesnulý manžel však nezanechal přímé dědice, dědí vdova nebo vdovec veškerý majetek zesnulého manžela, pokud tento nestanovil v závěti jinak. V tomto případě se majetek manželů nerozděluje na majetek zesnulého manžela a majetek pozůstalého manžela. Obecným pravidlem je, že teprve po úmrtí obou manželů musí být majetek, který zanechal manžel, jenž zemřel jako druhý, rozdělen rovným dílem mezi dědice obou manželů. Vdova nebo vdovec nemůže odkázat v závěti to, co by připadlo dědicům manžela, který zemřel jako první.

Pokud dědici nepožadují rozdělení pozůstalosti nebo pokud se rozdělení nevyžaduje podle podmínek závěti zesnulého manžela, může si pozůstalý manžel ponechat ve vlastnictví nerozdělenou pozůstalost zesnulého manžela. Pozůstalý manžel však má právo ponechat si ve vlastnictví společnou domácnost manželů a společné movité věci tvořící vybavení domácnosti, pokud vdova nebo vdovec nevlastní jinou nemovitost vhodnou k bydlení.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Ve Finsku nezahajují orgány řízení týkající se majetku manželů z vlastního podnětu. Nedospějí-li manželé k dohodě ohledně rozdělení majetku, ustanoví okresní soud (*käräjäoikeus*) na návrh exekutora, který majetek manželů rozdělí.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Manželství zpravidla neomezuje právo kterékoliv manžela uzavírat dohody, nýbrž během manželství má každý manžel právo rozhodovat o svém majetku bez souhlasu druhého manžela.

Žádný z manželů mimoto není ze zákona přímo odpovědný za dluhy druhého manžela. Manželé však mají společnou odpovědnost za dluh, který vznikl jednomu z manželů v souvislosti se zaopatřením rodiny, jakož i za platbu nájemného za společné obydlí manželů. Manželé mohou ukončit nájemní smlouvu týkající se společného obydlí pouze společně, třebaže nájemní smlouvu podepsal pouze jeden z nich.

Práva věřitelů jsou v zákoně o manželství chráněna tak, že se žádný z manželů nemůže vzdát svého práva na rozdělení majetku manželů způsobem, který je pro věřitele závazný. Pokud v případě rozdělení majetku manželů odevzdal některý z manželů druhému manželovi nebo dědicům druhého manžela majetek, jehož hodnota značně přesahuje to, co měl předat, lze rozdělený majetek žádat zpět a vložit jej do konkurzní podstaty.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Ve Finsku nezahajují orgány řízení týkající se majetku manželů z vlastního podnětu. Pokud probíhá řízení o rozvodu manželství nebo pokud manželství zaniklo, musí se majetek manželů rozdělit, požádá-li o to jeden z manželů nebo dědic zesnulého manžela. Nemá-li žádný z manželů manželské právo na majetek druhého manžela, je třeba majetek místo rozdělení oddělit.

V případě rozdělení majetku manželů kvůli rozvodu je hlavním pravidlem rozdělení veškerého majetku rovným dílem, pokud manželé neuzavřeli smlouvu o úpravě majetkových poměrů v manželství. Rozdělení majetku manželů lze rovněž upravit, pokud by to jinak vedlo k nepřiměřenému výsledku. Na žádost se musí v případě rozdělení nebo oddělení majetku rozdělit i společné jmění manželů.

Pokud manželství zanikne kvůli úmrtí jednoho z manželů a zesnulý manžel zanechal přímé dědice (děti nebo jejich potomky), může vdova nebo vdovec a dědici zesnulé osoby požádat o rozdělení majetku manželů. Při tomto rozdělení majetku je hlavním pravidlem rozdělení veškerého majetku rovným dílem. Polovina majetku případně pozůstalému manželovi a druhá polovina se rozdělí mezi dědice. Jestliže má pozůstalý manžel na druhou stranu větší majetek než zesnulý manžel, má vždy právo ponechat si veškerý svůj majetek. Zaniklo-li manželství kvůli úmrtí jednoho z manželů, zesnulý manžel však nezanechal přímé dědice, dědí pozůstalý manžel veškerý majetek zesnulého manžela, pokud tento nestanovil v závěti jinak. Obecným pravidlem je, že teprve po úmrtí obou manželů musí být majetek, který zanechal manžel, jenž zemřel jako druhý, rozdělen rovným dílem mezi dědice obou manželů.

Strany si mohou majetek rozdělit samy na základě vzájemné dohody (rozdělení po dohodě). Pokud strany k dohodě nedospějí, rozdělí majetek soudem ustanovený exekutor na návrh jednoho z manželů (soudní rozdělení).

V případě rozdělení majetku po dohodě se toto rozdělení zaznamená v listině, která musí být opatřena datem a podpisem. Mimoto ji musí dosvědčit dvě nezainteresované osoby. Pokud majetek rozděluje exekutor, je třeba vyhotovit listinu, kterou podepíše exekutor.

Listinu lze předložit místní evidenci obyvatel (od počátku roku 2020 úřadu pro digitální služby a údaje o obyvatelstvu) za účelem její registrace. Registrace dokladu o rozdělení majetku chrání každého z manželů před vymáháním pohledávek ze strany věřitelů druhého manžela; jinak nemá na platnost rozdělení majetku mezi manžele vliv.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Vlastnictví nemovitosti lze zaregistrovat podáním žádosti o zápis vlastnického práva. Vlastnické právo se zapisuje do veřejného rejstříku vlastnických práv a hypoték. Po registraci vlastnického práva k nemovitosti je na osvědčení o vlastnictví uveden nový vlastník.

Dojde-li ke změně vlastnictví nemovitosti z důvodu rozdělení nebo oddělení majetku, je nutné zaslat finskému katastrálnímu a kartografickému úřadu [*Maanmittauslaitos*] originál dohody o rozdělení nebo oddělení majetku, vysvětlení důvodů rozdělení majetku (např. oznámení okresního soudu, že u něj bylo zahájeno řízení o rozvodu manželství) a potvrzení o uhrazení daně z převodu nemovitostí za účelem podání návrhu na zápis vlastnického práva.

Lhůta pro zápis vlastnického práva k rozdělení majetku z důvodu zániku manželství začíná běžet, jakmile rozdělení nabude účinku. Lhůta pro zápis vlastnického práva činí šest měsíců.

Poslední aktualizace: 15/02/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Majetkové poměry v manželství - Švédsko

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?

Ano, takovýto systém existuje. Stanoví pravidla týkající se povinnosti platit výživné, kterou mají manželé během manželství i po jeho skončení. Upravuje rovněž práva a povinnosti manželů během manželství a po jeho skončení, pokud jde o různé druhy majetku a závazky, domácnost manželů a její vybavení a dary mezi manžely.

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou vlastnit dva majetek ve dvou majetkových režimech: společné jmění, které lze rozdělit (*giftorättsgods*), a osobní majetek (*enskild egendom*). Společné jmění představuje obvyklejší formu; není-li stanoveno jinak, je výchozím majetkovým režimem společné jmění manželů. Základním pravidlem je, že tento majetek se musí rozdělit, pokud jeden z manželů zemře, nebo v případě rozvodu manželství. Osobní majetek takovémuto rozdělení nepodléhá. O osobní majetek se může jednat v některém z těchto případů:

- a) Smlouva o úpravě majetkových poměrů v manželství (*äktenskapsförord*). Smlouva musí být vyhotovena písemně a musí být zapsána u daňového úřadu (*Skatteverket*).
- b) Podmínky daru.
- c) Podmínky závěti.
- d) Určení oprávněné osoby ve smlouvě o životním pojištění, úrazovém pojištění, nemocenském pojištění nebo individuálním penzijním připojištění.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Ano, omezení existují. Existují například pravidla na ochranu společné domácnosti manželů a jejího vybavení během manželství. Jeden z manželů nemůže společně obydlet, prodat, pronajmout či s ním nakládat jinak bez souhlasu druhého manžela. Tato pravidla se vztahují i na osobní majetek podle smlouvy o úpravě majetkových poměrů v manželství. Má-li být majetek rozdělen mezi manžele, připadá společná domácnost a její vybavení manželovi, který má v tomto ohledu větší potřebu. Tak je tomu i v případě, patří-li majetek zcela druhému manželovi. Překročí-li hodnota majetku takto přiděleného jednomu z manželů hodnotu podílu daného manžela na majetku, který má být rozdělen, může tento manžel vlastnictví převzít, pokud druhému manželovi uhradí příslušný rozdíl. Jiným příkladem je nárok pozůstalého manžela na určitou minimální peněžní částku z majetku obou manželů. To platí i v případě osobního majetku zesnulého manžela, kdy zesnulý manžel zanechal veškerý svůj majetek jiné osobě.

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Švédské právo povoluje pouze rozvod. Právním účinkem rozvodu je rozdělení společného jmění manželů. Jeden z manželů může mít rovněž nárok na výživné, přinejmenším po určitou dobu.

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Majetek se rozdělí mezi dědice zesnulé osoby a pozůstalého manžela. Společné děti a vnuci manželů však dědictví obdrží až po úmrtí obou manželů.

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Strany si mohou majetek rozdělit samy. Pokud se dohodnou, je jediným formálním požadavkem to, aby byla dohoda o rozdělení majetku učiněna písemně a aby ji podepsaly obě strany. Pokud se manželé nedohodnou, může soud ustanovit exekutora (*bodelningsförrättare*). Proti rozhodnutí exekutora může kterákoli strana podat opravný prostředek soudu.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

Každý z manželů odpovídá za své vlastní dluhy. Věřitel jednoho z manželů nemůže požadovat platbu z majetku druhého manžela, bez ohledu na to, zda se jedná o společné jmění manželů, které lze rozdělit, nebo o soukromý majetek manžela. Existují rovněž pravidla na ochranu věřitele před snahou manželů odstranit majetek z dosahu věřitele. Žádný z manželů nemůže například rozhodnout, že jeho osobní majetek má být zahrnut do společného jmění manželů, má-li v úmyslu vyhnout se věřiteli.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

Obecným pravidlem je, že rozdělit lze veškeré společné jmění manželů. Existuje několik výjimek. Ze společného jmění manželů může kterýkoli z manželů vyjmout částku odpovídající jeho dluhům. Každý z manželů může vyjmout rovněž oděvy a jiný majetek určený pro osobní potřebu daného manžela a osobní dary. Rozdělení se nevztahuje ani na důchodové nároky, které mají být uspokojeny zaměstnavateli nebo z veřejných finančních prostředků, nebo v určitém ohledu ani na soukromé důchodové nároky. Hodnota zbývajících společného jmění se v zásadě rozdělí mezi manžele rovným dílem. Při rozdělení se zohlední, kdo je vlastníkem dotyčného předmětu. Jak bylo zmíněno výše, existují rovněž zvláštní pravidla týkající se společné domácnosti manželů a jejího vybavení.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Jakýkoli převod nemovitosti musí být zaregistrován na základě žádosti o zápis vlastnického práva podané Národnímu zeměměřičskému úřadu (*Lantmäteriet*). O registraci obvykle žádá kupující. Spolu se žádostí je nutno předložit originály dokladů.

Poslední aktualizace: 10/11/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.